

Извештај о пословању Завода за културу војвођанских Мађара за 2025. годину

Завод за културу војвођанских Мађара (у даљем тексту: Завод), са седиштем у Сенти, чији су оснивачи Национални савет мађарске националне мањине и Аутономна Покрајина Војводина, је током 2025. године континуирано обављао разноврсне активности у служби својих основних делатности.

У 2025. години у Заводу су реализоване следеће активности и програмске целине:

- додатно је проширена збирка војвођанских Мађара која обухвата књиге, ликовну грађу, периодичку и архивску грађу; дигитални садржаји су унапређени не само дигиталном обрадом грађе из области јавних збирки, већ су настали и нови садржаји у оквиру пројекта Ризнице националних вредности у бази Нектар, у вези са заштитом нематеријалног културног наслеђа, као и проширењем базе података из области народне музике
- пружање стручне помоћи аматерским групама представља сталну делатност
- обезбеђивање методолошке помоћи установама и организацијама са задацима које обављају послове из области јавних збирки; по потреби, пружање стручне помоћи у области дигиталног архивирања и обраде података
- настављен је рад на дигиталном архиву војвођанских Мађара (ВАМАДИА): допуњавање садржаја Јужнобанатске галерије портрета (Делвидек), Збирке периодике, Фонотеке и Фототеке, као и развој јавно доступне платформе
- настављен је развој претраживача портала vamaDia.rs
- настављен је рад на организацији и координацији програма од покрајинског значаја и програма од посебног значаја из области културе
- у области издавачке делатности пружена је помоћ ауторима и истраживачима који се баве локалном историјом, обезбеђени су стручни рецензенти и припрема за штампу, као и проналажење нових збирки које су дигитално сачуване
- реализована је издавачка делатност
- остварена је стручна сарадња са Културним савезом војвођанских Мађара (Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség)
- остварена је стручна сарадња са Кућом Традиције (Hagyományok Háza)
- остварена је стручна сарадња са Округлим столом за културу Карпатског басена и са Националним институтом за културу (Nemzeti Művelődési Intézet)

- остварена је стручна сарадња са Националном библиотеком „Сечењи” (Országos Széchényi Könyvtár)
- остварена је стручна сарадња са библиотекама које припадају Библиотечкој групи „Капоч”
- остварена је стручна сарадња са војвођанским установама културе и музејима од значаја за мађарску националну мањину
- остварена је стручна сарадња са Савезом сеоских кућа (Tájház Szövetség)
- настављен је рад мреже Куће традиције - Војводина, која захваљујући стручњацима из Војводине остварује висок професионални ниво, а реализовани су комплексни програми који се спроводе широм Војводине и који на свеобухватан начин, прилагођен локалним потребама, доприносе подмлађивању кадрова и квалитетном, на народној традицији и народној уметности заснованом, креативном преносу знања на децу
- настављена је организована настава народне музике дуж Потисја
- организовани су стручни скупови на нивоу Карпатског басена и прекогранични програми
- спровођена је промоција делатности Завода за културу војвођанских Мађара

ПРОШИРЕЊЕ, ОБЈАВЉИВАЊЕ И ПРОМОЦИЈА ЗБИРКЕ КЊИГА, ЛИКОВНЕ ГРАЂЕ, АУДИОВИЗУЕЛНЕ ГРАЂЕ, ЗВУЧНИХ ЗАПИСА И АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА	4
ПРОГРАМ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ	4
ДИГИТАЛНО ПРУЖАЊЕ САДРЖАЈА	11
ВЕЗЕ СА МАТИЦОМ, КАРПАТСКИМ БАСЕНОМ И ЕВРОПОМ	16
УМРЕЖАВАЊЕ КАО СРЕДСТВО ИЗГРАДЊЕ И ОЧУВАЊА ЗАЈЕДНИЦЕ. СТРУЧНИ РАЗВОЈ У ОКВИРУ ЗАЈЕДНИЦА КОЈЕ СЕ БАВЕ НАРОДНОМ ТРАДИЦИЈОМ	19
ПОДСТИЦАЊЕ ТРАДИЦИОНАЛНИХ И НОВИХ ОБЛИКА УЧЕШЋА У ЗАЈЕДНИЦИ, ЈАЧАЊЕ ЉУДСКОГ И ДРУШТВЕНОГ КАПИТАЛА	33
СТРУЧНЕ ОБУКЕ, СУСРЕТИ И СМОТРЕ	40
НАУЧНА ДЕЛАТНОСТ	43
ОПШТА ДОСТУПНОСТ КУЛТУРНЕ ПОНУДЕ, ДИСТРИБУЦИЈА УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА, ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	45

ПРОШИРЕЊЕ, ОБЈАВЉИВАЊЕ И ПРОМОЦИЈА ЗБИРКЕ КЊИГА, ЛИКОВНЕ ГРАЂЕ, АУДИОВИЗУЕЛНЕ ГРАЂЕ, ЗВУЧНИХ ЗАПИСА И АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА

Током 2025. године каталог библиотеке је увећан за укупно 221 јединицу (монографске публикације: 164; периодика: 57). Значајан део овог повећања чинила је каталогизација заоставштине Ласла Геролда (162 јединице).

Библиотеци су током године наследници понудили три књижевне заоставштине: библиотеку др Шандора Пала (1954–2010), књижевног истраживача и историчара културе, затим Каталин Каич и Габора Вајде (1945–2008), критичара и историчара књижевности. Из сваке од три понуђене збирке прихваћен је пажљиво одабрани фонд.

Током 2025. године, захваљујући поново покренутом програму „Márai”, библиотека је обogaћена новим издањима из Мађарске (86 књига), док су Országház издаваштво и Библиотека Уставног суда Мађарске такође донирали вредне публикације. Обрада поклоњених књига планирана је у наредним годинама.

Број коришћених библиотечких јединица износио је 181.

Почетком године, у складу са законском обавезом достављања података, библиотека је предала статистичке податке за 2024. годину у електронски систем Народне библиотеке Србије.

Радови на ревизији фонда настављени су и током 2025. године: завршена је ревизија периодике која се чува у спољашњем магацину, чиме је окончана прва потпуна ревизија фонда у Заводу за културу војвођанских Мађара.

ПРОГРАМ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ

Један од основних задатака Завода јесте дигитализација и архивирање грађе. Током 2025. године настављен је рад на уносу метаподатака за већ архивирану грађу, као и реорганизација евиденције података у архиву, израда каталогског система за дигиталну библиотеку, медијатеку, фото-, аудио- и видео-архив, те њихова интеграција у постојеће системе.

У 2025. години извршена је дигитализација укупно 152.325 страница докумената (текстуалне и сликовне грађе, плаката) у ПДФ и ЈПГ формату. Појединачно:

- *Торонтал (1915–1944) – 21.161 страница*
- *Службени лист Торонталске жупаније (1904–1918) – 10.090 страница*
- *А Службени прилог листа Торонтал (1888–1895) – 2.484 странице*
- *Бачка земља: војвођански часопис за завичајна истраживања (1995–2022) – 10.065 страница*
- *Бачка Топола и околина (1926; 1932–1935) – 836 страница*
- *Завичајни књижни фонд Библиотеке „Ержебет Јухас” у Бачкој Тополи (85.713 страница).*

Дигитализована дела: Sejpes Ferenc–Foky István: Gyöngyvirág; Györe Géza: A horvát és a szerb irodalom magyar recepciója; Harkai Vass Éva: A művészregény a 20. századi magyar irodalomban; Harkai Vass Éva: Ami feltáruul s ami nem; Harkai Vass Éva: Ezredvégi megálló; Harkai Vass Éva: Rések és korosztályok; Harkai Vass Éva: Sárszegtől délre; Harkai Vass Éva: Tolsztoj és Kirkegaard Berlinben; Harkai Vass Éva: Verstörténések; Hornyik Miklós: Meghasonlásunk története; Kocsis Antal: Zentagunaras múltjából; Kocsis Antal: Települések, templomok Topolyán és Bajsán az Árpád- és a középkorban; László R. Judit–Szombathy Zsuzsa: Istenek tenyerén – Magyarok Hawaiiin; Lázár Balázs: Krajovai és topolyai báró Kray Pál tábornagy katonai pályája; Bojan Krivokapić: Trči Lilit, zapinju demoni; Desanka Maksimović: Vetrova uspravanka – Pesme za decu; Dr Bogoljub Zelen: Sećanja i zapisi; Bibliografija 1; Bibliografija 2–3; Dr Josip Mirnić: Radnički pokret u Bačkoj do formiranja socijal-demokratske partije Ugarske; Josip Mirnić: Nemci u Bačkoj u drugom svetskom ratu; Dr Nikola Živković: Ratna šteta koju je Bugarska učinila Jugoslaviji 1941–1944; Miroslav Maksimović: Bol; Oskar Davičo: Svetlaci neslični sebi; Dr Kornel Đere, dr Pavle Tomić, Jožef Ipač: Opština Bačka Topola; Radojka Kuvizić: Draganja – pesme; Gordana Maletić: Tri mudraca i pseća zvezda; Milovan R. Pecelj: Jevto Dedijer – život i delo; Milan Paroški: Hronika za ujedinjeno srpsko kraljevstvo; Jožef Debreceni: Hladni krematorijum; Zoran V. Momčilović: Gospodski park; Sanela Pavlica: Dome moj; 9. likovni susret Subotica 1970; 10. likovni susret Subotica 1971; 11. likovni susret Subotica 1972; Endre Penovac: Likovni salon. 5–19. jyn 2017.; Čaba Paško: Otac Paško u kuhinji; Đorđe Jović: Crtež; Dr Zoltan Namestovski, Tibor Nagy, Nikola Beko, Janoš Hadži, Friđeš Rak: Više od veka; Dr Danilo Kecić: Žene Vojvodine u ratu i revoluciji 1941–1945; Dr Milan D. Ljubojević: Računovodstvene prevare – preventivna i reaktivna odbrana; Mladen Vrtunski: Kuća užasa; Rak Lajoš, Slobodan Backović, Nada Marinković: Tehnika fizičkog eksperimenta; Misija; Mišo Mudrić: Dani drugačijeg življenja; Ivan Lazarević: Rukovodna kultura i javni nastup; Zločini okupatora i njihovih pomagača u Vojvodini 1941–1944; Tode Nikoletić: Tajna svetog koplja; Karolj Brindza: Nemirna ravnica; Almanah pozorišta Vojvodine; Radovan Ždrale: Glinine kočije; Szombathy Bálint: Új idők, új művészet; Szombathy Bálint: B+B; Szombathy Bálint: Yu retorika; Toldi Éva: A múltprezentáció lehetőségei; Tomán László: A bűnös irodalompolitikától az irodalom bűneiig; Törköly István: Az utolsó lövés; Tóth Ferenc: Kálmány Lajos nyomában; Tóth Ferenc: Önvédelem; Tóth Ferenc: Topolya és környéke népballadáái; szerk. Lendák-Kabók Karolina: Üvegplafon?; Lovas Ildikó: Rózsaketrec; Majoros Sándor: Akácfáink sokáig élnek; Majoros Sándor: Az ellenség földje; Majoros Sándor: Az eperfa nyolcadik gyökere; Mašut Popivoda: Karkatur Észak-Bácskában; Mirnics Zsuzsa: Kapaszzkodó; Mirnics Zsuzsa: Órásköz 12; szerk. Brindza Károly, Csubela Ferenc, Gulyás László, dr Pénovátz Antal, Tóth József, Tóth László, dr Varga Sándor: Moravica monográfiája – Közlöny 1.; szerk. Brindza Károly, Csubela Ferenc, Gulyás László, dr Pénovátz Antal, Tóth József, Tóth László, dr Varga Sándor: Moravica monográfiája – Közlöny 2.; N. Czirok Ferenc: Akár szabad szolga; összeáll. Berkes László, Horváth Mátyás: Napsugár; Német Klaudió: A rebellis Csubela Ferenc; Rahim Bērisha: Közlebb, mint amilyen távol; szerk. Szendrő Péter: Gépelemek; szerk. Juhász Géza: A vajdasági ég alatt; szerk. Toldi Éva: Az ördög és a molnárlegény; Balázs Attila: Szerelem, szerelem; Bálint Béla: Kékperje; Burány Nándor: Hadjárat; Csépe Imre: Alkonyatban; Csépe Imre: Fordul a szél; Csépe Imre: Tarisznyás emberek; Csorba Béla: Tücsökmadarak a hóban; Dér Zoltán: Az öröm felé; E. Charles Vivian: Robin Hood; szerk. Dévavári Zoltán, Lévy Endre, Urbán János: Életjel 1958–1967; Fehér Kálmán: Összjáték; Florika Stefan: Tetten ért bánat; Fülöp Gábor: LEÓ görögülésben; Gál László: Noé bárkája; Gion Nándor: Latroknak is játszott; Gobby Fehér Gyula: Másokat hívó hang; Gvido Tartalja: Seholsincs állattan; John Steinbeck: Érik a gyümölcs; John Steinbeck: Érik a gyümölcs 2.; Kalapis Zoltán: Festők nyomában; Kolozsi Tibor: Gyeplő és zabla; Kontra Ferenc: Drávaszögi kereszték; Kontra

Ferenc: Ósök jussán; Laták István: Földi bodza; Lévy Endre: Csillámok remegnek; Lévy Endre: Malomkövek; Major Nándor: Vereség; Harkai Imre: Salašarski sistem Bačke Topole; Harkai Imre: Graditeljstvo Bačke Topole; Đorđe Sudarski Red: Reči koje čine moj sprovod; Danilo Tomić: Jugoslovenska agrarna teorija i politika; 28. Prolećna izložba ULUV-a 1979.; Branko Stevanović: Foka iz potoka; Branko Stevanović: Leto ti kažem; Danilo G. Diklić: Bački Sokolac i Sokolčani; Đoko Stojičić: Nalivanje zrna; Judita Šalgo: Život na stolu; Milan Stefanović: Kića; Branko Stevanović: Kada se lavu zamrsi griva; Milan B. Stojaković: Strepnja i poruke; Dr Danilo Kecić: Omladina Vojvodine u ratu i revoluciji 1941–1945; Daniel Holo: Opis i sistem ocenjivanja podolske rase goveda; Program aktivnosti organizacije Saveza komunista opštine Bačka Topola u daljem razvoju društveno-političkih i ekonomskih odnosa u komuni; Sava Stepanov: Umetnost bez granice; Oto Tolnai: Savremena poezija Vojvodine; Zvonimir Golubović: Šarvarska golgota 1941–1945; Zvonimir Golubović: Racija u Južnoj Bačkoj 1942.; Vićazoslav Hronjec: So, ali pesak; Spasoje Grahovac: Pisma i njena interpretacija; V. A. Hronjec: Čisti utorak; Vićazoslav Hronjec: Stakleni vetar; Vićazoslav Hronjec: Mlin za kafu; Geza Đere: Bibliografija; Bilten Közlöny; Bilten Közlöny; Deset godina umetničke kolonije Bačka Topola; Đorđe Fišer: Dnevnik dežurne budale; Đorđe Fišer: Kako raste mamu; Dušan Pavlica: Čovek koji nikad neće dobiti vodu; Grupa autora: Ekonomika i organizacija poljoprivrednih preduzeća; Ferenc Feher: Ispovesti saputnika; Ferenc Feher: Pisma đaka sa salaša; Ferenc Feher: Tragom predaka; Ferenc Feher: U srcu mi more pritajeno; Fudbalski klub Jedinstvo Kolut; Grad tišine; Karolj Brindza: Osnivanje i rad narodnooslobodilačkih odbora u naseljima bačkotopolske opštine; Ješa Denegri: Srpska umetnost 1950–2000 – šezdesete; Karolj Brindza: Dr Janoš Hadži, lekar i čovek; Ljiljana Dugalić: Luka u čarobnom dvorištu; Vićazoslav Hronjec: Slovo po koži; Dušan Belča: Legenda o belom; Milan Bešlin: Masada; Prokopije Milenković: Agrarna politika Vojvodine; Rade Mirić: Poslovanje asocijacije i samoupravno preduzeće; Rade Mirić: Proces samoupravne integracije; Tatjana Nježić: Mira Banjac, ne daj se; Brindza Karolj: Mlinarstvo Bačke Topole i okoline – dva i po veka tradicije; 1979 művészeti napok Topolya – Dani umetnosti B. Topola; Mirjana R. Milojković: Novembar u šeširu; Laslo Tot: Osmesi saznanja. Gal Gizela, Santo Ferenc: 5. sportski susreti radnika pogrebne delatnosti Jugoslavije; Boško Matić, Dušan Perković: Boško Buha; Mikša Ber, Karolj Bridza: Sto godina Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Bačke Topole; Ješa Denegri: Srpska umetnost 1950–2000 – devedesete; Ješa Denegri: Srpska umetnost 1950–2000 – sedamdesete; Mirjana Radujković Milojković: Konak; Prednacrta Statusa opštine Stara Moravica; Sava Stojkov: Odavde do Rembreanta; Urbán János: Életjel; Urbán János: Fölszakadnak a felhők; Vajdaság kincsei; Vajdasági marasztaló; Varga Péter, Szűcs Budai József: A muzsika könyve 7.; Virág Gábor: A topolyai Járás Magyar Népszínház; Virág Gábor: Topolya történeti családnevei; Weiss Zoltán: Salom; Bačka Topola; Cerovina Andrea: Tihi Vrisak; Desanka Maksimović: Pradevojčica; Dr. Andraš David: Mostovi uzajamnosti; Petar Marjanović: Očima dramaturga; Milan Bešlin: Odbrana; Radmila Belić: Jecaj rastanka; Jasna Melvinger: Avans za danas; Dragan Lukić: Od kuće do škole; Slavko Almažan: Pantomima za nedeljno popodne; Andruskó Károly: Život kubikaša-barabera; Marta Feher: Vojvodino, ovakvu te volim; Živan Milisavac: Poruke iza rešetaka; Radojka Kuvizić: Ranjeni mir; Radojka Kuvizić: Vojvođanski žitopev; Karolj Bešnji: Znamenita mesta Stare Moravice; Laslo Tot: Elementi razdora; Umetnička kolonija – Bačka Topola; Dr Milivoje Trklja: Sistem zadovoljavanja zajedničkih potreba; XI međuklupski festival amaterskog filma; Sto godina vodoprivrede opština Bačka Topola i Mali Idoš; Kratak pregled istorije međunarodnog radničkog pokreta; Antologija detinjstva; Karolj Bridza: Monografije Bačke Topole; Petar Kačavenda: Omladina u revoluciji; Branislav Janić: Zobnatica 1779–1983; Vode Vojvodine; Rade Obrenović: Tata, zvoni telefon; Rajko R. Karišić: Hilandar za vekove vekova; Dimitrije Milovanov: Razvoj koncepcije i realizacija hidrosistema DTD; Robert Yugovich:

Olja, pravo lice sex-industrije; Stefan Janjić: Ništa se nije desilo; Zoltan Kalapoš: Vojvođanski indžiliri, mašinci, svetlopisci...; 100 godina fudbala u Bačkoj Topoli 1913–2013; Lévy Endre: Malomkövek; Major Nándor: Vereség; Majtényi Mihály: A magunk nyomában; Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig; Németh István: Díszudvar; Németh István: Bűhüm meg a lotyogi; Németh István: Hűtlen este; Németh István: Kertmozi; Németh István: Lepkelánc; Pap József: Ráadás és maradvány; Saffer Pál: Folyók, hegyek, emberek; Saffer Pál: Hideg 8 neonfény; Szűcs Imre: Kölyökkerülőben; Terék Anna: Háttal a napnak; Tolnai Ottó: Rokokokokó; Tóth Ferenc: Halál a síkban; Sinkó Kalló Katalin: Kalotaszegi nagyírásos; Tóth Ferenc: Szó és szív; Várady Tibor: Mi történt Écskán?; Végel László: Balkáni szépség, avagy Slemil fattyúja; Végel László: Neoplanta, avagy az Ígéret Földje; Szügyi Zoltán: Két part között két folyó; Brasnyó István: Família; szerk. Biljana Labus: Kutak u srcu mom – Bačka Topola u detaljima; Karolj Bešnji: Znamenita mesta Stare Moravice; Laslo Tot: Elementi razdora; Umetnička kolonija – Bačka Topola; Dragoljub Jovičić: U dosluhu sa sobom; Đuro Batrićević: Ljudevit Lajoš Čaki; Izložbe; Umetnička kolonija Bačke Topole; Marinko Stojanović: Taekwon-Do; Milkša Ber: Od kalupa do fabrike; Omladinske radne akcije; Umetničke kolonije Vojvodine; Savremeni likovni umetnici Vojvodine; Tóth József Alapítvány; Topolya – Bačka Topola; Miško Šuvaković: Csernik Attila; Straub; Dr Bogoljub Zelen: Analiza zdravstvenog stanja stanovništva; Tatjana Popović: Buket čičaka; Dušan Pavlica: Esejroman 2500 rečenica; Dušan Pavlica: Svebitnost – roman u 1600 rečenica; Milutin Smiljanić: Narodne biblioteke Vojvodine u 1969. godini; Uroš Mikulić: U raljama smrti; Dunja Hercigonja: Velika Britanija i spoljnopolitički položaj Jugoslavije 1929–1933; Uroš Mikulić: Pod pogrešnim nebom; Slavica D. Damjanović: Kroz trepavice neba; Kolonizacija vojvođanskih oblasti; Sunce u suncokretu; Bojan Krivokapić: Vila Fazanka; Dušan Pavlica: Pripovedači i predskazanje; Đorđije Popović: Radio u Vojvodini; Rastislav Stojsavljević: Opština Bačka Topola – geografska monografija; Imre Šrajer: Sećanje na ratne dane; Izabrani spisi Dragiše Stanojevića; Borislav Vesnić: Posne godine; Antal Kočiš: Komadići crijepa govore...; Nada Đorđević: Sjećanja i snovi; Kawamura Genki: Se i gatti scomparissero dal mondo; Borislav Vesnić: Senke sumraka; Kako izveštavati o mentalnom zdravlju; Tima Dimitrijević: Krvava okupacija Bačke I; Tima Dimitrijević: Krvava okupacija Bačke II; Branko Stevanović: Avanture Kraljevića Marka; Izabrani spisi Dragiše Stanojevića; Florika Stefan: Satnica; Smiljana Đurović: Državna intervencija u industriji Jugoslavije; Izabrani spisi Djoke Mijatovica; Izabrani spisi Branka Mihajlovića; Farma Truzsinszki; Miloš Gvozdenović: Gvozden; Jožef Ipač: Kratak pregled marksističke filozofije; 50. Izložba umetničke kolonije Bačka Topola; Branislav Seničić, Mr Višeslav Krsmanović: Doping-smrt sporta; Magda Simin: San mladosti; Eva Ras: Bed of silver; Dr. Zoltan Namestovski, Tibor Nagy, Janoš Hadži: Više od veka; Sindikat radnika poljoprivrede: Rezultati poslovanja radnih organizacija u 1968. godini i tendencije privrednih kretanja; Nikola Todorović: Navodnjavanje u praksi; Đurđica Tipold-Mojzeš: 50 godina Narodne biblioteke u Bačkoj Topoli 1945–1995; Virág Gábor: Od šegrtske škole do srednje tehničke škole u Bačkoj Topoli; Borislav Vesnić: Crni petak; szerk. Dr. Nagy Sándor, Dr Tóth Ágoston, Dr Zelen Bogoljub, Dr Sétáló József, Dr Dévay Lajos, Dr Varga Sándor: Kórházon és klinikán kívül dolgozó orvosok első szakmai tanácskozása – Szakdolgozatok gyűjteménye; Branislav Janić: Zobnatica u vremenu i prostoru; Gyurgyák János: Szerzők és szerkesztők kézikönyve; Gyurgyák János: A tudományos írás alapjai; Milovan Raonić: Crnac u Bijelom Polju; Pupiljci istorije 2; Todor Stojkov: Vlada Milana Stojadinovica; Sinagoge i jevrejsko nasleđe u jugoistočnoj Evropi; Šešević Radomir – Čiča: Dolaze dani; Milan Počuča-Divoseljački: Most u vremenu; Bora Radovanović-Petko: Partizanska štamparija na šušnjarevom salašu; Statutarna odluka; Statutarna odluka opštinske 9 organizacije Saveza komunista Bačka Topola; Mašut Popivoda: Karkatur na severu Bačke; Pregled rada zdravstvene službe; Slikarska kolonija u Senti; Statut opštine Bačka Topola; Prof. dr Lajčo Klajn: Genocid i kazna; Vojvodina 1943;

Boško Petrović: Pevač II; Bojan Krivokapić: Proleće se na put sprema; dr Šandor Varga: Mladi i seks; dr Šandor Varga: Sida stop; Vasa Pelagić i Vojvodina; Dr Borislav Jankulov: Pregled kolonizacije Vojvodine u XVIII i XIX veku; Dr Šandor Varga: Sida, Stop!; Miodrag-Bato LJ. Radunović: Obnova Radunove Kule; Sreta Savić Kolja: Narodnooslobodilački rat i revolucija u Vojvodini; Dr Milan Vesović: Ilegalna štampa KPJ 1929–1941; Boško Petrović: Pevač 1; Dr Vanko: Starokineski sistem vežbi; Imre Dévics: Umetnička kolonija u Bačkoj Topoli; Bácsország, vajdasági honismereti szemle 30. szám Délvidék 1941–44; Fehér Márta: Vajdaság, én így szeretlek; Hangya András: Crteži skice; Náray Éva: Szívem csücske, Topolya a részletekben lakozik; Táborosi László: 100 éves a topolyai labdarúgás 1913–2013; Valter Béla–Bogoljub Zelen–Brindza Károly: Topolya egészségügye; Papp Árpád–Raffai Judit: Építészet és emlékezet; Rind Melitta: Haj, szénárú, szénára; Fehér Ferenc: Szeptemberi útravaló; Tóth Ferenc: Csontomiglan-csontodiglan; Urbán János: Tűzsziget; Urbán János: Tűzsziget 2; A Topolyai Április 20 Általános Iskola diáklapja XIX évf. 1. szám; Bencsik Zoltán Dr – Herczeg György: A topolyai szertorna rövid története; Cservenák Pál: Topolyai kalauz; Gászó Hargita: Becsöngettek; Papp László – Besnyi Károly: A labdarúgó egyesület 100 éve képekben; Vankó Gergely: A tiszta tudat tanítása; Vankó Gergely: Zen; Vojnits Tivadar: Kallódó emlékek batárja; Vukovics Géza: Zeng az ének; Zoran Šećerov és Witch: Life is...!; Besnyi Károly: Jeles helyeink; Juhász Erzsébet: A régi ház; Vankó Gergely: Vakok ideje; Vass Borsodi Borbála: A szó igaz hősei; Brindza Károly: Forradalmi munkásmozgalom a topolyai járásban 1919–1929_2 rész; szerk. Gászó Hargita: Vajdaságot átfogó kiállítás a reformáció 500. évfordulója alkalmából; Paskó Csaba: Paskó atya konyhája – Első szakácskönyvem; Tóth Tibor: A mi sporthőseink; AIK Összetett Társulat Munkaszervezet: A Topola húsipari munkaszervezet gazdaságos ügyvitelére vonatkozó rendszabályok terve az 1981–1985 közötti időszakban; Petkovics Kálmán: A mostoha barázda; Jó Pajtás: Tücsökzene; Branko Stevanović: Tótágast; Vajda Gábor: Források és partok; Dr Vankó Gergely: A megvilágosodás tibeti ösvénye; Zentai múzeum: Zentai művésztelep; Fűtő János és dr Maruzsenszki József: A vetéstől az aratásig; Arany Zsuzsanna: Kosztolányi Dezső élete; Boza Béla – Gracza Anna: Morovici mondások; Autori: Mikša Ber, Karolj Brindza: Sto godina Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Bačke Topole; Máriás Endre: A siker arcai; Toldi Éva: Önértésváltozatok, identitástapasztalatok; Vladislav Rotbart: Ne feledd el régi barátod; szerk. id. Novák Mihály, Kiss Klára: 30 éves a bácskossuthfalvi nemzetközi művésztelep; Vasagyi Mária: Eszter könyve; Berényi Emőke, Herédi Károly: Vajdasági ládafia; Tóth Ferenc: Ősztől tavaszig; Községi képviselő-testület: Topolya község statutuma; Lovra Éva – Bereczki Zoltán: Vajdaság építésze; Benedek Miklós: Miközben halkan; Benedek Miklós: Mintha emberekből állna; Bada István – Bada Johanna: Olvasni szigorúan tilos!; Barlai Anna: Egyedül; Barlai Anna: A lány könyve; Toldi Éva: „Összetartozó neszek”; Vigh Rudolf: Menet közben; Besnyi Károly: Lenyomatok; Szajányi Törköly István: Darumadár többé vissza nem száll; Besnyi Károly: A moravicai ipartestület 100 éve; Váradi Tibor: Délvidéki (vajdasági) magyar jogászok; Iványi István, Magyar László: Szabadka és vidéke; Vankó Gergely: Őrhely 10 a teljességben; Vojnits Tivadar: Meredek utakon; Vasagyi Mária: Kövecsek; Beer Miksa, Brindza Károly: A topolyai tűzoltótestület 100 éve; Besnyi Károly: Betiltott ünnep; Bencsik Orsolya: Több élet; Bárh János: Bácskai magyar reformátusok a XIX. század elején; Bárh János: Bácskai magyar reformátusok a XIX. század elején; Gróf Nádasdy Borbála: Maradni szabad!; Gróf Nádasdy Borbála: A szabadság szaga; Szűcs Imre: Fecskebölcső; Vodič kroz prava osoba sa invaliditetom u republici Srbiji; Juhász Erzsébet: A régi ház; Bencsik Orsolya: Énekes Krisztina rongyikái; Besnyi Károly: Jól égett a pipájuk; Miroslav Antic: A világ bal fele; Bábel – esszépályázat – 1998; Besnyi Károly: Rivaldafényben; Oláh István: Kisszállás a ködfüggöny mögött; Szimin Magda: Mire a meggyfa kivirágzik; 7Nap: Pénteki találkozások; Dušan Plavša: Zeneművészet; Pénovátz Antal: Ó-Morovica, jaj Pacsér; Szekeres László: Középkori

települések Északkelet-Bácskában; Ádor Pál: Nemzetközi politikai és gazdasági viszonyok, a munkásosztály társadalmi történelmi szerepe; Ádor Pál: Nemzetközi munkásmozgalom történetének rövid áttekintése; szerk. Vass Géza: Örökségvédelem 1; szerk. Dr Harkai Imre: Topolya monográfiája; Stevan Raičković: Végtelen Udvarok; Đurđica Tipold-Mojzeš: A topolyai népkönyvtár 50 éve 1945–1995; Kollár Lajos: 25 éves a Dévics Imre Kerámiai Művésztelep; szerk. Tomán László, Majtényi Mihály, Tóth Ferenc, Gobby Fehér Gyula, Varga Zoltán: Színművek; Pénovázt Antal: A Pacséri földművelés és állattartás szótára; Pénovázt Antal: Jaj de széles, jaj de hosszú ez az út...; Brindza Károly: Forradalmi munkásmozgalom a topolyai járásban 1895–1918 (2. rész); Cseres Tibor: Hideg napok – Vérbosszú bácskában; Cservenák Pál: Vasárnap délben 2; Cservenák Pál: Vasárnap délben 3; Fehér Ferenc: A madár árnyéka; Fehér Ferenc: Madarak folyója; szerk. Dr Juhász Géza: Marad a gyerek ha látszik; Milena Marković: Gyerekek; Sihelnik Ágnes: Vidékünk értékei; Terék Anna: Három; Aleksandar Predojević: Harkai Hunor kosárlabda-küldetése; Dr Bencsik Zoltán – Herczeg György: A topolyai szertorna rövid története; Dunja Davidović: Maca Sivka i krava Živka; G. Nagy Lilla Imola: Délvidék titkai; Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság: Évkönyv 10; Bori Imre: Idő, idő, tavaszidő; Fazekas Katalin: Versfüzér; Kontra Ferenc: A fiú; Tatjana Popovic: Sve ljubavi jedne vrane; Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság: Évkönyv 13; Đorđina Čupić: Pesme; Vicei Károly: Délvidéki Muszáj-Herkules; Csernik Attila, Csernik Emese: Brasnyó István: Az Írmag; Horkai Gulyás Etelka: A fény nyomában; Bácskay Zoltán: Délvidéki magyar útikönyv; Cservenák Pál: Bácska szívében; Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság: Évkönyv 8; Végel László: Judit; Milivoj Nervin: Sutra azaz holnap; Brindza Károly: Forradalmi munkásmozgalom a topolyai járásban II. 1 rész.

Књиге из етнографске збирке Завичајне куће у Малом Иђошу (4.965 страница): др Ференц Такач: *Слава Пресвете Богородице* – молитвеник и песмарица; Деже Секереш (текстуална свеска); др Бела Бурањ: *Дивље цвеће јужнотиског краја*; *Оскудица и узајамност*; *Harmonia Sacra, Славном Светом Краљу Светог Дома*; Габор Јошвај: *Духовни бисери* – молитвеник и песмарица; ур. Ерне Лањи, др Казмер Грекса: *Cantate* – збирка молитава и песама (непотпуно); Ендре Сегеди: *Молитве и песме* – за употребу римокатоличке омладине; ур. Лајош Такачи: *Цветови оргуља* – молитве и песме за римокатоличке вернике; Мађарски кантор; Јожеф Герел: *Књига Оченаша*.

Завичајне књиге из Фекетића (1.518 страница): Имре Халагато: *Двесто година реформатске цркве у Фекетићу*; Габор Вираг: *Моринг писма из Фекетића*; Др Агоштон, др Ходоши, Маргит Киш, Пот, Шаркези: *Црква која чува*; Јожеф Кориз: Свештеник Јанош Силади, проповедник из Фекетића; Јожеф Кориз – Отилија Шаркези: *Фотографије из прошлости и садашњости Бачког Соколца 1*; Јожеф Кориз – Отилија Шаркези: *Фотографије из прошлости и садашњости Бачког Соколца 2*; Јожеф Кориз – Отилија Шаркези: *Фотографије из прошлости и садашњости Бачког Соколца 3*; Чаба Сеги: *Анђели сакуре*.

Остале књиге (1.914 страница): *Керамички узорци*; Јован Ђорђевић: *Преводница*; Каталин Синко Кало: *Калоташки вез великим писмом*; Золтан Нађ Шиво: *Буковино, шта сам згрешио?*; Ерне Сеп: *Шале краља Матије*; Јудит Бакатор – Луција Баба Месарош: *Дуг је низ топола – монографија Дебелаче*.

- Ромхани Иби: фотографије, плакати, документа (300 страница).
- Збирка фотонегатива Ласла Дормана (7.575 јединица);

-
- Фотографска збирка Савеза војвођанских Мађара, 1994–2007 (5.704 јединице)

ДИГИТАЛНО ПРУЖАЊЕ САДРЖАЈА

Фонотека. Током 2025. године настављен је унос података и постављање етнографске грађе на платформу Дигиталног архива војвођанских Мађара (Вамадиа). У току године у фонотеку је постављено 120 аудио-записа прикупљених у Гомбошу, Војловици, Купусини, Молу, Иванову и Скореновцу. Грађу су током шездесетих и седамдесетих година 20. века прикупљали Анико Бодор, Бела Бурањ, Ерне Кирал, Лајош Киш и Ендре Ковач. По жанру, реч је о веома разноврсном материјалу: песме везане за народне обичаје, религиозне народне песме, инструментална народна музика, песме коризмених девојачких игара, народне баладе, војничке и љубавне народне песме. Народни музичари и певачи радо користе интернет базу етнографске звучне грађе приликом припреме својих програма, јер се са оригиналних тонских записа може научити и стилски аутентична интерпретација појединих народних песама.

Фототека. Током 2025. године Фототека је увећана за укупно 3.267 јединица. Највећи део принове чинило је постављање фотографија предмета из сеоских кућа у оквиру ИПА пројекта „Noborder“: етнографске и завичајне збирке – Завичајна кућа у Торди (354 фотографије), етнографске збирке – Етнографска збирка у Сајану (232 фотографије), етнографске збирке – Етно кућа „Магдин дом” у Торњошу (456 фотографија). У оквиру истог пројекта постављена је и збирка Мађарске културне заједнице Арон Тамаши из Војловице (646 фотографија). Такође је започето постављање фотографија предмета из сеоских кућа документованих у оквиру ИПА програма „Vanat Heritage Portal“: етнографске збирке – Завичајна кућа у Малом Иђошу (285 фотографија), које ће јавно бити доступне путем портала Vanatdia. Током 2025. године поново смо имали могућност да у процес постављања фотографија укључимо и Ержебет Тандари, захваљујући чему је проширена и Мартоношка дигитална фото-архива (681 фотографија).

Спољни сарадници волонтери који учествују у постављању фотографија значајно су допринели проширењу Фототеке током 2025. године, захваљујући Виктору Фехеру, асистенту на Учитељском факултету на мађарском наставном језику у Суботици. У оквиру курса Историја фотографије, студенти Факултета су појединачно поставили по 50 фотографија, што је у 2025. години укупно износило 603 фотографије. Већи део фотографија које су поставили студенти још увек није прошао административну обраду, која обухвата следеће кораке: селекцију – фотографије слабог квалитета, са непотпуним подацима или мале документарне вредности не објављују се; допуну метаподатака – одређивање типа фотографије, технике и додавање предметних одредница; по потреби унапређење квалитета фотографије (исправљање, кадрирање). Након административне обраде, и фотографије које су поставили студенти биће доступне у Фототеци.

Повећање фонда Фототеке – 2025	
Збирна јединица	КОМ.
Етнографске збирке – етно-кућа у Торди	354
Етнографске збирке – Етнографска збирка у Сајану	232
Етнографске збирке – Етно-кућа „Магдин дом” у Торњошу	456
Збирка Мађарске културне заједнице „Арон Тамаши” Секелъ из Војловице	646
Етнографске збирке – етно-кућа у Руском Селу	285
Спољни сарадници за унос фотографија – студенти МТТК	603
Дигитални фото-архив у Мартоношу	681
Остало	10
Укупно	3267

Збирка периодике. *Torontal* (1906–1944) – 31.654 постављене странице; *Службени лист Торонталске жупаније* (1904–1918) – 10.090 постављених страница; *Службени прилог листа Torontal* (1888–1892) – 1.083 постављене странице; 7 *Нар* (2023) – 3.552 постављене странице; *Темеринске новине* (2022–2025) – 1.912 постављених страница; *Бачка земља – војвођански часопис за завичајна истраживања* (1995–2022) – 10.065 постављених страница; *Бачка Топола и околина* (1926; 1932–1935) – 836 постављених страница.

Укупан број страница постављених на *Vamadiji* износи 59.192.

Задатак администратора био је да бројеве дневног листа *Magyar Szó* постављене на *Vamadiji* допуни метаподацима. Током 2025. године обрађени су годишњаци листа *Magyar Szó* за 2004, 2005, 2007, 2009, 2010, 2014, 2015, 2017, 2020. и 2022. годину.

У категорији основних података унети су алтернативни текстови и нумерација страница, као и ауторске квалификације везане за поједине бројеве. Такође су додати подаци о посебним прилозима листа *Magyar Szó* (наслов, поднаслов, број, сарадници). Захваљујући овом раду, следећи прилози постали су видљиви и претраживи: *Kilátó*, *Napsugár*, *Grimasz*, *Sportvilág*, *Hirdető*, *Hétvége*, *Filkó*, *Üveggolyó*, *Gyógykalauz*, *Божућни прилог*, *Новогодишњи прилог*.

Галерија портрета Делвидек. Током 2025. године, у оквиру Галерије портрета Делвидек, највише су проширене библиографске јединице стручне литературе и списак интервјуа вођених са ауторима чији су профили заступљени у бази. Задатак администратора обухвата и свакодневно праћење рада живих и активних аутора. У

случају објављивања новог интервјуа, стручне литературе или издања везаног за одређеног аутора, ти подаци се у кратком року уносе у Архив. Редовни процес обраде података и даље се заснива на делу Ласла Геролда „Војвођански мађарски књижевни лексикон”. У актуелној фази врши се филтрирање резултата претраге по именима аутора заступљених у Галерији портрета Делвидек и повезивање релевантних садржаја са њиховим профилима.

Током 2025. године проширени су, уређени или измењени ауторски профили следећих лица: Атила Пејин, Едит Андрић, Ласло Дорман, Ласло Б. Варга, Шандор Мајорош, Акош Кормањош, Емоке Берењи, Балинт Сомбати, Оршоља Бенчик, Андраш Урбан, др Лајош Форо, Емеше Рајшли, Золтан Шифлиш, Ана Соке, Роберт Хас, Рудолф Седлар, Ференц Мак, Жужа Фаркаш, Ференц Беретка, Ото Толнаи, Моника Чик, Тимеа Биро, Чила Фејеш, Ласло Вегел, др Бела Маријаш, Кристина Оровец, Ференц Мауриц, Тимеа Л. Могер, Ержебет Јухас, Габријела Бичкеи, Ђерђ Хорњик, Ева Харкаи Ваш, Викторија Радић, Тибор Молнар, Роланд Орчик, Иштван Беседеш, Јожеф Фекете, Петер Анталович, Ференц Борши, Ерне Веребеш, Бела Сегеди Сабо, Ана Терек, Иштван Сајко, Шандор Керекеш, Иштван Бичкеи, Золтан Бичкеи, Ференц Блажек, Габор Вираг млађи, Атила Балаж, Агнеш Нађ Абонји, Анико Бодор, Иштван Бодрик, Карољ Дудаш, Бела Балинт, Ференц Бодрогвари, Золтан Валкаи, Имре Харкаи, Лајош Шолтис, Петер Божик, Јожеф Богдан, Јанош Херцег, Ласло Галуш, Антал Богнар, Атила Богнар, Жужана Дракслер-Кункин, Рожа Јодал, Михаљ Борбел, Иштван Балог, Ђезе Бордаш, Иштван Шилинг, Леда Шилинг, Мартон Матушка, Ендре Маријаш, Ласло Петер, Тамаш Олах, Ласло Геролд, Тамаш Т. Киш, Имре Бори, Ото Фењвеш, Ференц Борошди, Рожа Боруш, Јудит Рафаи, Силвија Крижан, Шандор Бошан, Иштван Бошњак, Роберт Фаркаш, Анастасија Бозоки, Иштван Ладани, Атила Ширбик, Пал Бондор, Ержебет Борчок, Ласло Борчок, Ђерђ Лајбер, Лајош Брајер, Тибор Варади, Јанош Бренер, Розалија Брестјански Борош, Карољ Бриндза, Михаљ Броди, Бела Бурањ, Лајош Киш, Олга Пенавин, Ласло Шољоши Ваго, Нандор Бурањ, Арпад Колар, Валерија Буркуш, Тибор Секелји, Тибор Цако, Агнеш Церна, Ана Г. Цимер, Имре Цираки, Ђерђ Херњак, Атила Цирок, Ференц Н. Цирок, Ендре Чањи, Атила Шафрањ, Ержебет Чањи, Моника Барати Чањига, Јожеф Чапек, Ливија Тот, Ержебет Чечеји, Марта Чех, Имре Чепе, Розалија Рај, Јожеф Клем, Иштван Терновац, Тибор Слобода, Арпад Черник, Чаба Сеги, Атила Черник, Пал Червенак, Корнелија Фараго, Золтан Шандор, Бела Чорба, Дора Хичик, Алпар Лошонц, Иштван Хуло, Ласло Хузвар, Иштван Чорба, Иштван Немет, Золтан Чорба, Золтан Месарош, Ференц Фехер, Ева Толди, Михаљ Чордаш, Јанош Чука, Золтан Чука, Маргарета Тобороши, Арпад Фараго, Јожеф Пап, Лајош Ховањ, Калман Петковић, Викторија Тома, Јоланка Ковач, Иштван Тари, Ласло Мађар, Деже Чушо, Магдолна Дањи, Золтан Дањи, Ласло Тобороши, Габор Дарваш и Чила Уташи.

Збирка публикација. У оквиру збирке публикација на платформи Vamadia тренутно се налази 908 књига у PDF формату, односно публикација доступних за онлајн читање. На евиденционом листу сваке постављене публикације уносе се основни подаци, ауторске квалификације, садржај, као и списак илустрација. Током 2025. године обрађене су следеће публикације: Шандор Коња – Ђула Јухас (ур.): *A zentai kertek alatt* (Под сенћанским баштама). Завод за културу војвођанских Мађара, Сента, 2021; Лајош Турзо: *Tavaszi Jánoska elindul* (Јаношка на пролеће креће). Завод за издавање уџбеника, Нови Сад, 1991; Анита Вираг Киш (главна уредница): *4 határon át* (Преко четири границе), 2019; Роланд Репоцки: *Mutasd meg az utrinai utcát!* (Покажи ми улицу у Утрини!).

Суботица, Сента, Ада, 2024; Едит Боганов (ур.): *Polgári kori magyar szövetkezetek* (Мађарске задруге у грађанском периоду). Будимпешта, 2024; Михаљ Мајтењи: *Májusfa* (Мајско дрво). ЈМК, Нови Сад, 1948; *Forró föld* (Врела земља). Testvériség–Egység, Нови Сад, 1950; *Élő víz* (Жива вода). Testvériség–Egység, Нови Сад, 1951; *Garabonciás*. Testvériség–Egység, Нови Сад, 1952; *Lássuk a medvét* (Да видимо медведа). Forum, Нови Сад, 1959; *Csillagszámoló* (Бројач звезда). Forum, Нови Сад, 1963; *Így is történhetett* (Тако се могло догодити). Forum, Нови Сад, 1968; *Remények batárján* (На колима наде). Forum, Нови Сад, 1971; *Betűtánc* (Плес слова). Forum, Нови Сад, 1975; *Hétfejű sárkány* (Седмоглавни змај). Forum, Нови Сад, 1981; *Kokain*. Magyar Szó, Нови Сад, 2011; *Mocsár* (Мочвара) Forum, Нови Сад, 2011.

Унапређење веб-сајта Завода за културу војвођанских Мађара. Током 2025. године, у оквиру развоја веб-сајта Завода за културу војвођанских Мађара, уведено је више измена и нових функција које унапређују корисничко искуство и административно управљање садржајем. Примарни циљ унапређења био је повећање прегледности, функционалности и визуелне уједначености сајта, као и обезбеђивање да стручни и јавни део платформе на ажуран и једноставан начин подржава рад Завода.

У оквиру секције Запослени реализована је могућност уређивања редоследа приказа унутар административног интерфејса. На подстраници Библиотека стручна служба базе података доступне из Завода приказане су у форми мањих плочица (tile), и то: *MeRSZ*, *Речници издавачке куће Akadémiai Kiadó, SZAKTÁRS, SzóTudásTár, Kossuth Kiadó* и *Turotech Interkönyv*. У модулу Догађаји извршено је више техничких унапређења: истицање догађаја се аутоматски укида по истеку датума; унапређена је логика поља за унос локације, тако да се зарез између података приказује само уколико постоји више елемената; нови термини се аутоматски позиционирају на крај листе, чиме је административно управљање знатно поједностављено. Код пристиглих одговора путем формулара, кључна поља (име и место пребивалишта) визуелно су истакнута ради лакше прегледности и обраде података.

У модулу Лица/Контакт особе омогућено је директно приказивање контакт-података једним кликом, а унапређен је и пренос података ка објављеним догађајима. Проширене су и функционалности претраге: међу књигама, публикацијама и лицима сада је могуће претраживати по пуном имену, док општи претраживач омогућава претрагу кроз комплетан садржај веб-сајта.

У секцији Публикације извршена је реорганизација приказа и функционалне логике: омогућено је истицање и аудио-издања, књиге које припадају одређеним едицијама приказују се у систематичном, а не насумичном редоследу, док се кликом на поједину едицију сада приказују сви томови из те серије. Проширене су и могућности сортирања – публикације се могу распоређивати према аутору, наслову или години издања.

У области визуелног приказа такође је остварен напредак: смањен је степен пикселизације илустрација уз догађаје и јавне позиве, а систем је унапређен тако да се боље прилагођава и сликама које нису квадратног формата. Израђен је модул Галерија, као и његово повезивање са садржајима рубрике „Ово се десило у Заводу за културу војвођанских Мађара”, чиме је омогућено прегледније и функционалније обједињавање

фото-документације активности Завода.

Među dodatnim unapreђењима realizovano je premештање Dramske zbirke iz postojeće baze podataka na novu platformu, omogućeno je da oznake (tagovi) budu klicabilne i povezane sa funkcijom pretrage, kao i uređivanje bloka „Šta trenutno prikupljamo?“ putem administrativnog interfejsa. Takođe je izvršena potrebna migracija sistema, kao i uspostavljanje zasebnog razvojnog (dev) okruženja namenjenog daljim unapreђењима i testiranju funkcionalnosti. Razvoj i implementaciju navedenih unapreђења realizovala je kompanija Jusoft.

ВЕЗЕ СА МАТИЦОМ, КАРПАТСКИМ БАСЕНОМ И ЕВРОПОМ

Централна прослава Дана мађарске културе у јужним крајевима. Свечана додела признања за 2025. годину одржана је 24. јануара 2025. године у позоришној сали Дома културе у Сенти, у организацији Савеза војвођанских мађарских културних удружења, уз суорганизацију Завода за културу војвођанских Мађара, Културно-образовног центра „Турзо Лајош” и Мађарског камерног позоришта у Сенти.

На централној прослави Дана мађарске културе у јужним крајевима, овогодишњу награду Златна плакета Савеза војвођанских мађарских културних удружења примио је др Ласло Кевер, председник Народне скупштине Мађарске. Спољни сарадник Завода за културу војвођанских Мађара, др Ференц Мак, књижевни и културни историчар, добитник је награде Мађарско Дрво живота.

Завод за културу војвођанских Мађара и Collegium Hungaricum у Београду отворили су 23. јануара 2025. године, у четвртак, у згради Мале синагоге у Сенти изложбу „Тор 10” – фото и пано-изложбу Мађарског националног музеја, као пратећи програм централне прославе Дана мађарске културе у јужним крајевима.

Изложба кроз избор изузетних музејских предмета Мађарског националног музеја (Magyar Nemzeti Múzeum) представља више од хиљаду година богате и слојевите историје Мађарске. Посетиоци су, између осталог, могли да виде крунидбени плашт, хаљину краљице Елизабете (Сиси) коју је носила када је извршен атентат на њу, као и клавир марке Broadwood који је био у власништву Ludviga van Betovena, а потом и Листа Ференца. Поред изложбеног материјала Мађарског националног музеја, представљена је и изложба рукотворина насталих на курсевима мреже Куће традиције - Војводина.

Најлепша мађарска књига у Војводини (Vajdasági Szép Magyar Könyv). На конкурс за 2024. годину пријавило се 15 издавача са укупно 39 публикација. Жири је наградио три издања Завода за културу војвођанских Мађара. У категорији дечјих и омладинских публикација награду за најлепшу књигу добило је дело Тиса, ауторки др Јудит Рафаи и Чиле Важоњи Решоцки. Илустратор и технички уредник издања био је Ервин Кањо (штампарија: Ránonia-Print). У категорији белетристике, похвалницу је добила збирка драма Mesebor аутора Иштвана Балоба (технички уредник: Иштван Беседш, штампарија: Ránonia-Print). У категорији научне и есејистичке прозе, стручних и високошколских издања, похвалницу је добило дело Роланда Решоцког *Mutasd meg az utrinai utcát!* (Покажи ми улицу у Утрини!) (дизајн корица: Јулија Месарош, штампарија: Grafoprodukt).

Форум за културу Карпатског басена (Kárpát-medencei Közművelődési Fórum). Поводом Дана мађарске културе, 25. јануара у Сенти, Завод за културу војвођанских Мађара организовао је Форум за културу Карпатског басена, намењен члановима округлог стола Карпатског басена задуженим за културу, као и руководиоцима кровних

organizacija koje deluju u dijaspori. Rad foruma odvijao se u dve sekcije. U okviru prve sekcije, članovi okruglog stola Karpatskog basena zaduzeni za kulturu razmatrali su, između ostalog, organizacione zadatke u vezi sa takmičenjem „Preko četiri granice” za 2024/2025. godinu, negovanje međusobnih kontakata, mogućnosti saradnje, buduće programe, razmenu programa i zajedničke inicijative. U drugoj sekciji, predsednik Saveza vojvođanskih mađarskih kulturnih udruženja održao je sastanak sa predstavnicima krvnih organizacija iz dijaspore, na kojem je bilo речи o jubilejima i godišnjicama, preuzimanju zadataka krvnih organizacija u homogenim i heterogenim sredinama, kao i o primerima dobre prakse u oblasti javne kulture. Pored Zavoda za kulturu vojvođanskih Mađara, na forumu su učestvovali predstavnici sledećih organizacija: Čemadok (Чемадок, Горњи Карпати – Словачка), Kulturno udruženje transilvanijskih Mađara (Румунија), Завод за културу Мађара Лендава у Прекомурју (Словенија), Културни савез војвођанских Мађара (Србија), Мађарско удружење грађана НУМ из Сарајева (Босна и Херцеговина), Мађарска организација Telehaz (Северна Македонија), Демократска заједница Мађара Хрватске, Фондација за Мађаре ван граница (Печуј), Кућа традиције (Будимпешта), као и представник Министарства пољопривреде Мађарске – Одељења за хунгарикуме.

Jubileumi ünner Kolozsvárott (Прослава поводом јубилеја – Клуж). Поводом 140 година постојања Културног удружења трансилванијских Мађара (Румунија), чланови округлог стола Карпатског басена задужени за културу присуствовали су свечаности овог удружења богате традиције, које остварује значајне резултате у области изградње заједнице. Завод за културу војвођанских Мађара на свечаности је представљала директорка, Ђенђи Кормањош Катона.

Посета Северној Македонији. У име Мађарског националног савета, а на позив Јожефа Шутуша, председника Мађарске организације Telehaz у Северној Македонији, Рихард Хуђик, председник Извршног одбора, заједно са директорком Завода за културу војвођанских Мађара, Ђенђи Кормањош Катона, и Золтаном Кудликом, потпредседником Друштва „Имре Нађ”, боравио је у Крушеву, у Северној Македонији. Том приликом су заједно са представницима Амбасаде Мађарске у Скопљу, општине Крушево и мађарске заједнице у Северној Македонији положили цвеће на спомен-плочу подигнуту у част Мађарима који су 1956. године из Мађарске избегли у Крушево.

Након комеморације, у оквиру манифестације под називом „Десет дана Крушевске републике”, присутнима се обратила директорка Завода за културу војвођанских Мађара, Ђенђи Кормањош Катона. Том приликом, једносатним културно-уметничким програмом представили су се фолклорни ансамбл „Rizgetős ” из Малог Иђоша и њихов пратећи оркестар, остваривши запажен успех својим фолклорним наступом. Један од покровитеља манифестације био је Национални савет мађарске националне мањине.

Такмичење „Преко четири границе”. Оснивачи Округлог стола Карпатског басена за културу – Институт за културу Мађара у Словачкој, Културно удружење трансилванијских Мађара (Румунија), Завод за културу војвођанских Мађара, Завод за културу Мађара Лендава (Словенија) и NMI Институт за културу – заједно са Ризницом мађарске баштине у Словачкој, по четврти пут су у јесен 2024. године организовали

интерактивно, историјско и вишефазно такмичење „Преко четири границе”. Циљ такмичења је упознавање, очување и промовисање вредности мађарских заједница ван матичне државе, као и проширивање регистара вредности, те приближавање карпатскобасенских културних и локалних вредности генерацијама које живе како у суседним регионима, тако и у Мађарској. Пројекат је започео у мају 2024. године, а завршен је у пролеће 2025. године.

Циљна група такмичења били су ученици виших разреда основних школа (6, 7. и 8. разред) мађарских школа из региона ван матичне државе – из Словачке, Румуније (Трансилваније), Словеније (Прекомурја) и Војводине. На такмичење су се могле пријавити екипе састављене од три ученика и једног ментора – наставника. Нулти круг такмичења обухватао је регистрацију и квалификациони задатак и трајао је од 16. септембра до 11. октобра. Пријавило се укупно 59 екипа: 13 из Војводине, 25 из Трансилваније, 15 из Словачке и 6 из Прекомурја. Из Војводине су се пријавила укупно 52 учесника (39 ученика и 13 педагога) из 11 насеља: Суботице, Падеја, Сенте, Сајана, Бечеја, Бачке Тополе, Куле, Малих Пијаца, Гунараша, Кањиже и Мола, као и 13 стручних сарадника. Први круг такмичења под називом „Пропутуј Карпатски басен!” одржан је од 14. октобра до 4. новембра 2024. године. Други круг, „Окреће се Карпатски басен!”, отворен је 6. новембра и трајао је до 19. децембра. Трећи круг, „На терен!”, завршен је 31. јануара 2025. године. Пристигле радове оцењивао је трочлани стручни жири по регионима. Регионално полуфинале за Војводину одржано је 6. марта 2025. године у Сенти. Међу војвођанским екипама победиле су екипе „Tiszavirág” из Сенте, „Szókingcsőrzók” из Бачке Тополе и екипа „Марија Терезија” из Падеја, чиме су стекле право учешћа у завршници у Мађарској. Поред тога, четири екипе – „НаVeKa” из Малих Пијаца, „Moholi Leányok”, „Lánglovagok” из Сајана и „Vajdasági Lányok” из Суботице – награђене су посебним признањима. Завршница такмичења одржана је од 3. до 5. априла 2025. године у Сегедину, на Академији „Грошич”.

Такмичење је програм у организацији Округлог стола Карпатског басена за културу, док је регионално такмичење за Војводину организовао Завод за културу војвођанских Мађара. Пројекат је реализован уз подршку Министарства пољопривреде Мађарске – Комисије за хунгарикуме.

„На пут, тинејдери!” (Útra, kamasz!) У јулу је у Орфију одржан камп „На пут, тинејдери!”, у организацији Завода за културу Мађара Лендава (Словенија), којем се као суорганизатор придружио и Завод за културу војвођанских Мађара. Из Војводине је у петодневном кампу учествовало шест младих и један пратилац.

УМРЕЖАВАЊЕ КАО СРЕДСТВО ИЗГРАДЊЕ И ОЧУВАЊА ЗАЈЕДНИЦЕ. СТРУЧНИ РАЗВОЈ У ОКВИРУ ЗАЈЕДНИЦА КОЈЕ СЕ БАВЕ НАРОДНОМ ТРАДИЦИЈОМ

I. Ризница вредности војвођанских Мађара

Одбор Ризнице вредности војвођанских Мађара. Конститутивна и изборна седница Одбора Ризнице вредности војвођанских Мађара одржана је 26. марта 2025. године у Сенти, у колоници Завода за културу војвођанских Мађара. Том приликом извршен је избор и именовање новог председника и потпредседника Одбора.

На седници су сарадници Завода за културу војвођанских Мађара представили резултате рада из претходног периода, након чега је уследила расправа са присутним члановима о даљем функционисању Одбора, као и о предложеним, усвојеним и обрађеним, односно о вредностима које су у поступку обраде. Посебна пажња посвећена је питању које вредности би у наредном периоду требало кандидовати за стицање статуса хунгарикума.

Ризница (регистар) вредности мађарске заједнице ван матичне државе. Током ове године Ризница (регистар) вредности мађарске заједнице ван матичне државе није проширена новим елементом, али је од посебног значаја чињеница да је једна вредност из Војводине проглашена хунгариком. Подневно оглашавање звона, као културно наслеђе, уврштено је 2013. године у Регистар вредности војвођанских Мађара – регистар мађарске заједнице ван матичне државе. У јуну 2024. године ова вредност је подигнута на виши ниво и уврштена у Регистар изузетних националних (мађарских) вредности. Завод за културу војвођанских Мађара је, у сарадњи са Кругом професора „Batthyány”, у јесен 2024. године поднео предлог за уврштавање подневног звона у Збирку хунгарикума. Предлог је 11. фебруара 2025. године позитивно оцењен. Тиме је подневно оглашавање звона постало први хунгарикум који је потекао из Војводине и успешно доспео на врх националне пирамиде вредности.

Локалне ризнице вредности. У протеклих шест месеци забележен је пораст интересовања локалних ризница вредности, а више одбора је поново започело активнији рад. Овакав помак делимично се може приписати и Конференцији о ризницама вредности коју је организовао Завод за културу војвођанских Мађара, где су учесници, кроз примере добре праксе из Карпатског басена, добили нову мотивацију и подстицај за даљи рад. У више насеља тренутно је у току израда нових предлога за уврштавање вредности у регистре, а на појединим местима покренуте су и иницијативе за оснивање нових локалних ризница вредности.

Везе, сарадње и манифестације у Мађарској.

Завод за културу војвођанских Мађара представљао је и промовисао Ризницу вредности војвођанских Мађара на више манифестација у Карпатском басену. Завод је учествовао на 82. Националној изложби и сајму прехранбене индустрије и пољопривреде (ОМЕК), на V Дану мађарских вредности, на 16. Фестивалу хунгарикума у Сибињу, као и на Свечаној додели награда Хунгарикум, поводом проглашења подневног оглашавања звона хунгариком.

82. Национална пољопривредна и прехранбена изложба Завод за културу војвођанских Мађара учествовао је као излагач на 82. Националној пољопривредној и прехранбеној изложби (OMÉK), одржаној од 18. до 21. септембра 2025. године на простору сајма Hungexpo у Будимпешти. Завод се представио у Павиљону Е, уз штандове јужнобачких мађарских занатлија, индустријских и народних уметника. На изложби су се представили представници хунгарикума и националних вредности, као и делегати жупанијских и прекограничних регистара вредности. Манифестацију је отворио министар пољопривреде Мађарске, Иштван Нађ. Програм је обухватао стручна предавања, панел-дискусије, као и културне и гастрономске презентације. Завод је представио своја издања – књиге и публикације – као и везене народне ношње и декоративну керамику, чиме су представљени традиционални занати и рукотворине војвођанских Мађара.

5. Дан мађарских вредности Представници Завода за културу војвођанских Мађара и Ризнице (регистра) вредности војвођанских Мађара, који Завод координира, учествовали су на манифестацији V Дан мађарских вредности у Будимпешти. Том приликом, заједно са представницима матичне државе и мађарских заједница ван Мађарске, представили су најзначајније примере духовног и материјалног наслеђа Карпатског басена. Циљ догађаја био је представљање разноврсности, вредности и традиције националне културе. Манифестацију су организовали Савез мађарских националних вредности и хунгарикума, Хунгарикум комисија, Фондација Народне високе школе у Лакителеку и Национални институт за културу, уз подршку Министарства културе и иновација Мађарске. Поред излагачких активности, представници Завода реализовали су промотивне активности – представили су публикације Завода, упознали посетиоце са локалним (општинским) вредностима из Војводине и успоставили нове стручне контакте. У оквиру припрема за пут и учешће израђена је калкулација пратећих трошкова и хонорара, као и детаљан сценарио наступа на терену.

Гала доделе награда Хунгарикум Дана 25. новембра 2025. године у Будимпешти, у згради Будимпештанског оперетског позоришта, одржана је V Гала доделе награда Хунгарикум, у организацији Министарства пољопривреде Мађарске и Хунгарикум комисије. Завод за културу војвођанских Мађара, који управља Ризницом (регистром) вредности војвођанских Мађара, награђен је Наградом Хунгарикум и захвалницом за подношење кандидатуре подневног оглашавања звона за статус хунгарикума, заједно са мађарским удружењем Професорски круг „Batthyány”. Кандидатуру су ове две организације поднеле заједнички. Ово признање представља прву Хунгарикум награду за војвођанску мађарску заједницу, чиме је остварен историјски успех у процесу афирмације вредности из Војводине на националном нивоу.

Фото-конкурс „Откривене вредности – наше градитељско наслеђе очима младих”. Завод за културу војвођанских Мађара је у јануару 2025. године, у оквиру активности повезаних са Ризницом (регистром) вредности војвођанских Мађара, по други пут расписао фото-конкурс под називом „Откривене вредности – наше градитељско наслеђе очима младих”, уз подршку Министарства пољопривреде Мађарске и Хунгарикум комисије. Циљ конкурса био је подстицање младих да открију, документују и представе вредности свог завичаја и локалне заједнице, са посебним нагласком на значајне

елементе културног и градитељског наслеђа.

На конкурс су могли да се пријаве ученици од 5. до 8. разреда основних школа, као и средњошколци. Пристигло је око 360 фотографија од више од 100 учесника из готово 30 насеља широм Војводине. Стручни жири је одабрао радове 63 аутора – укупно 89 фотографија – од којих је 24. априла 2025. године у 18 часова отворена изложба у Малој синагоги у Сенти. Изложба је пружила прилику младима да широј публици представе своје радове и лични поглед на тему културног наслеђа. Том приликом уприличено је проглашење резултата и додела награда, а потом су присутни имали прилику да уживају у наступу Чабе Нађа, уметника на тараготу и добитника Листове награде.

Аутори најистакнутијих радова награђени су вредним пакетима књига. Поред тога, на дан отварања изложбе осам издвојених учесника фото-конкурса имало је прилику да учествује у радионици уметничке фотографије. У оквиру радионице млади су добили корисне стручне савете, које су потом одмах применили у пракси током шетње посвећене очувању вредности кроз центар Сенте, фотографишући елементе локалног културног наслеђа.

Конференција и стручни сусрет о ризници вредности Карпатског басена. Завод за културу војвођанских Мађара преузео је још 2015. године задатак популаризације покрета ризница (регистара) вредности у Војводини. Од тада Завод координира Ризницу (регистар) вредности војвођанских Мађара и пружа стручну подршку члановима општинских одбора ризница вредности, као и свима који су заинтересовани за идентификовање и документовање локалних вредности. Поводом десетогодишњице овог рада, Завод је 25. априла 2025. године организовао стручну конференцију са циљем да обезбеди простор за сусрет и размену искустава актера покрета ризница вредности из Карпатског басена и Војводине. Учесници су имали прилику да представе постигнуте резултате, примере добре праксе и искуства у области очувања и промоције вредности. На отварању конференције поздравне говоре одржали су Јудит Сабо Пирићине, руководилац Одељења за јужне крајеве и дијаспору у оквиру Државног секретаријата за националну политику Кабинета председника Владе Мађарске, Арпад Фремонд, председник Националног савета мађарске националне мањине, као и Золтан Кудлик, покрајински помоћник секретара за културу. Уводно предавање одржала је Андреа Антал, руководилац Одељења за хунгарикуме Министарства пољопривреде Мађарске.

Као пратећи програм манифестације, заинтересовани су могли да погледају и Изложбу ризница вредности Карпатског басена, у оквиру које су представљене вредности из ризница Прекомурја, Словачке, Закарпатске области, Трансилваније, Војводине, као и из матичне државе. Изложба је пружила свеобухватан увид у разноврсност и богатство духовног и материјалног наслеђа мађарских заједница широм Карпатског басена, истичући заједничке културне корене и регионалне посебности.

Након стручног програма, присутни су имали прилику да присуствују концерту Чабе Нађа, уметника на тараготу и добитника Листове награде. У оквиру концерта публика је, поред музичког доживљаја, могла да се упозна и са историјатом овог инструмента – који је уједно познат и као хунгарикум – као и са приликама и друштвеним околностима у којима се некада користио.

Главни покровитељ манифестације било је Одељење за хунгарикуме Министарства пољопривреде Мађарске. Међу осталим покровитељима и партнерима били су: Државни секретаријат за националну политику Кабинета председника Владе Мађарске, Национални савет мађарске националне мањине, Влада Аутономне Покрајине Војводине, Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, Културно-образовни центар „Турзо Лајош“, Royal Hotel, Studiopresent, Фондација „Чори Шандор“, Туристичка организација општине Сента, дневни лист „Magyar Szó“, Pannon RTV и недељник „Hét Nap“.

Такмичење Хунгарикум Карпатског басена - Балатонђерок. У организацији Министарства пољопривреде Мађарске из Будимпеште, екипа „Eugen Savojski“ из Сенте (ученици Гимназије и Средње медицинске школе у Сенти) учествовала је, у име Завода за културу војвођанских Мађара, на Такмичењу Хунгарикум Карпатског басена одржаном у Балатонђероку. Током такмичења учесници су решавали бројне задатке, а сенћанска екипа је у оквиру четвороминутне презентације промовисала Битку код Сенте, чиме је на креативан и садржајан начин представила локалну историјску вредност. За свој наступ и укупно учешће екипа је освојила специјалну награду такмичења.

Развој и ажурирање сајта ertektar.rs и база Ризница националних вредности – NEKTÁR. У последњој недељи новембра сајт Ризнице вредности војвођанских Мађара (ertektar.rs) унапређен је новом функционалношћу која омогућава хронолошки (календарски) приказ претходно реализованих догађаја. Ова опција доприноси већој прегледности и транспарентности активности Ризнице (регистра), као и лакшем праћењу њеног рада током година. Уједно је завршено уношење најзначајнијих догађаја реализованих током 2025. године, као и систематизовано објављивање сажетака оних програма и манифестација који су остварени уз конкурсну подршку Министарства пољопривреде Мађарске. Активности су паралелно усклађиване и са базом података Ризница националних вредности – NEKTÁR, чиме је обезбеђена ажурност и повезаност података на националном нивоу.

Током извештајног периода остваривана је континуирана комуникација са корисницима средстава из војвођанских насеља (Бечеј, Фекетић, Кањижа, Нови Кнежевац и Руско Село) који су подржани у оквиру конкурса Одељења за хунгарикуме Министарства пољопривреде Мађарске за 2023. и 2024. годину. Сарадња је обухватала прикупљање наративних извештаја о реализованим догађајима, пратеће фото-документације, као и комплетирање документације неопходне за унос података у базу Ризница националних вредности – NEKTÁR.

У оквиру конкурса Одељења за хунгарикуме Министарства пољопривреде Мађарске за 2023. годину, на сајту Ризнице вредности војвођанских Мађара објављен је следећи подржани програм из Војводине:

Фекетић – Мађарско културно и завичајно удружење Фекетић: „Szállási szemmel 1“.

У оквиру конкурса за 2024. годину, на сајту Ризнице вредности војвођанских Мађара представљени су следећи програми:

Бечеј – Интелектуални круг „Браћа Тан”: Дани очувања традиције у Спомен-кући Тан

Нови Кнежевац – Удружење „Заједно за Нови Кнежевац”: Гастрономске и етномузичке вредности на 3. Firigyhaza дворишном фестивалу.

Кањижа – Фолклорно удружење „Тиса”: 19. Међународни фестивал кукуруза.

Руско Село – Културно удружење „Ласло Бачањи-Штрасман”: Упознавање Ризнице вредности у Руском Селу.

Координација Ризнице вредности војвођанских Мађара од пролећа 2025. године била је првенствено усмерена на документовање општинских (локалних) вредности. Ризница тренутно садржи готово 200 локалних вредности, од којих је за 145 извршена ретроактивна верификација како би могле бити унете у базу Ризнице националних вредности Карпатског басена (NEKTÁR). Када је реч о општинским (локалним) ризницама вредности, током 2025. године извршена је накнадна документација свих до сада пристиглих предлога вредности, са изузетком три вредности из насеља у којима постоје активни одбори ризница вредности (Скореновац: 1 вредност, Ада: 2 вредности). Преостале вредности потичу из насеља у којима тренутно не функционишу одбори ризница вредности (Врбица, Мужља, Бачка Топола, Дорослово, Лукино Село, Бачко Петрово Село, Гунарош, Војловица, Мол, Зрењанин, Иваново, Сивац, Банатски Двор, Крушчић). У појединим срединама планирано је оснивање локалних одбора током 2026. године.

Библиотечка група „Капоч”

Библиотечка група „Капоч” (Копча) основана је 1998. године удруживањем десет библиотека из Војводине. Како је још на почетку дефинисано, група је преузела задатак „да организује сарадњу мађарских библиотека које делују у нашем региону, да обезбеди услуге и стручна усавршавања која доприносе развоју локалног библиотекарства, као и друге библиотечке и јавнокултурне активности”. Циљ групе био је успостављање информационо-методолошког библиотечког центра, чији су основни задаци: унапређење приступа војвођанских Мађара информацијама на матерњем језику и развој јавних библиотека, подстицање и јачање читалачке културе, ефикаснија набавка и дистрибуција књига на мађарском језику, неговање мађарског идентитета, интегрисање у токове светске и опште мађарске културе, као и очување културног наслеђа мађарске заједнице у Војводини. Све наведено остварује се кроз сарадњу и у облицима који су најпримеренији локалним друштвеним и културним околностима.

Одржавање комуникације унутар мреже и њен значај. Ради ширења стручних информација и унапређења међусобне комуникације библиотекара, успостављена је група на друштвеним мрежама, као и систем циркуларног обавештавања путем мејлинг-листе. На обе платформе редовно се деле примери добре праксе, стручне информације и актуелне вести, а чланови имају могућност да затраже и пруже савете у вези са библиотекарским питањима. Мејлинг-листа броји више од 100 чланова и представља

важан комуникациони канал за најаву обука и стручних сусрета, размену информација о актуелним дешавањима у библиотекама, као и за заједничко разматрање и решавање различитих професионалних изазова.

Други важан вид неговања стручних контаката представљају учешћа на конференцијама и стручне студијске посете. Чланови Библиотечке групе „Капоч” редовни су учесници Конференције библиотекара Карпатског басена, која се организује у Чонграду, као и Годишњег сабора Мађарског удружења библиотекара.

На 18. Конференцији библиотекара Карпатског басена (1–2. јун) учествовало је 14 чланова групе „Капоч”. Чланови групе су такође активно учествовали на Годишњем сабору Мађарског удружења библиотекара у Дебрецину, где су у секцији организација изван матичне државе одржали округли сто о положају мађарских библиотекара ван Мађарске. Завод за културу војвођанских Мађара био је заступљен и на јубиларном догађају Мађарског удружења библиотекара одржаном у марту, као и на конференцији „Библиотека будућности”, коју је 29–30. августа организовала Градска библиотека у Одорхеју Секуиеску (Székelyudvarhely). О активностима групе „Капоч” у 2024. години објављен је приказ у мађарском стручном библиотечком часопису „Háromká”.

Конференција библиотекара Карпатског басена

Најзначајнији програм намењен библиотекарима у 2025. години била је Конференција библиотекара Карпатског басена, организована поводом јубилеја Завода за културу војвођанских Мађара. Конференција је одржана 8. и 9. маја под називом „Традиција и обнова – улога библиотека у 21. веку”, у Сенти у Консултативном центру Мађарског универзитета за пољопривредне и животне науке. На свечаном отварању обратили су се државна секретарка за културу Мађарске, Магдолна Завођан, генерални директор Националне библиотеке „Сечењи” у Будимпешти, Давид Рожа, као и Селимир Радуловић, директор Библиотеке Матице српске. На свечаном отварању присутнима су се обратили и Золтан Кудлик, покрајински помоћник секретара за културу, као и Рихард Хуђик, председник Извршног одбора Националног савета мађарске националне мањине.

У преподневној, матичној (мађарској) секцији стручног програма одржана су предавања о обнови библиотекарске струке, о новим часописима Националне библиотеке „Сечењи”, о једном истраживању у области библиотекарства на нивоу Карпатског басена, као и о улози Парламентарне библиотеке у очувању и иновацијама, са посебним освртом на стипендијски програм „Библиотека која повезује”, намењен мађарским библиотекарима ван матичне државе.

У поподневној, прекограничној секцији представници мађарских библиотекарских удружења из различитих региона представили су свој рад на пољу изградње заједнице и културног деловања. Учесници су имали прилику да се упознају са активностима мађарских библиотекара из Румуније, Словачке, Закарпатске области и Словеније, а представила се и домаћинска Библиотечка група „Капоч”. Другог дана конференције организована је стручна посета Библиотеци Матице српске у Новом Саду, где су

учесници, uz pomoć rukovodioca informativnog одељења и библиографа Каталин Рафе, стекли увид у рад и деловање ове угледне установе богате традиције.

Главни покровитељи конференције били су Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије, као и Државни секретаријат за националну политику Кабинета председника Владе Мађарске.

Током 2025. године организовали смо више стручних усавршавања намењених библиотекарима. За реализацију ових програма успешно смо конкурисали на конкурс Министарства културе Републике Србије за финансирање и суфинансирање пројеката из области библиотечко-информационе делатности (Конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката из области библиотечко-информационе делатности).

а) **„Библиотека доживљаја”** – искуство и иновација у раду библиотекара, у личним и заједничким односима – стручно усавршавање за библиотекаре (обука Библиотечког института из Будимпеште). Дана 4. септембра у Сенти је одржана стручна обука под називом „Библиотека доживљаја”, уз учешће 15 библиотекара из јавних и школских библиотека. Програм је реализован у сарадњи са Библиотечким институтом из Будимпеште. Током практично оријентисане обуке учесници су стекли знања о томе како се, кроз складно повезивање бајки, књижевних дела, игара и личности библиотекара, могу организовати садржајни и доживљајно богати програми за различите циљне групе у библиотеци. Упознали су нове методе планирања процеса изградње заједнице, као и другачије приступе раду са корисницима. У оквиру теоријског дела представљен је концепт *Homo narrans* – човека као приповедача – након чега су учесници испробали интерактивне игре засноване на приповедању. Такође су се упознали са примерима добре праксе и програмима који су већ успешно заживели у библиотекама и који су омиљени међу посетиоцима. На завршетку обуке, кроз групни рад, учесници су осмислили сопствене планове радионица, који су обухватили уводне и игре упознавања, креативне активности, игре са покретом, као и посредно препоручивање књига.

б) **„Једноставно креирање садржаја – Makerspace softveri”** Дана 30. септембра, у оквиру ИПА пројекта Banat Heritage Portal, одржано је стручно усавршавање под називом „Једноставно креирање садржаја”, уз учешће библиотекара из јавних и школских библиотека. Циљ обуке био је представљање метода за дигиталну презентацију културног наслеђа. Током предавања говорило се о различитим групама корисника и о томе како за сваку од њих обликовати привлачне и корисне услуге. Посебан акценат стављен је на могућности укључивања корисника у заједничке акције, чиме се базе података могу обогатити како бројем јединица, тако и квалитетом и дубином метаподатака. Као пример добре праксе представљена је мобилна апликација „LiteraTúra”, која промовише књижевни туризам и омогућава корисницима да на мапи означе стварне локације повезане са књижевним делима. Након теоријског увода, учесници су се у практичном делу упознали са три апликације Qulto софтверског система. Научили су како да креирају виртуелне руте помоћу апликације „Városfoglaló 2.0”, као и како да осмисле виртуелне изложбе користећи програме „Storytelling” и

„Q360”.

„Привремено затворено због реновирања” – библиотерапија за тинејџере Акредитована стручна обука за библиотекаре Дана 12. новембра 2025. године војвођански библиотекарски учествовали су у акредитованом стручном усавршавању које је водила Емеке Берењи, библиотерапеуткиња и стручњак за ментално здравље, на тему вођења библиотерапијских радионица намењених тинејџерима. Обука је започела уводним и загревајућим вежбама уз коришћење Resilio и Core картица. Након тога, учесници су кроз књижевне текстове приступили искуству адолесценције – с једне стране призивајући сопствене тинејџерске успомене и животне ситуације, а с друге промишљајући искуства рада са младима у улози родитеља, библиотекара или наставника. У теоријском делу представљене су развојно-психолошке карактеристике адолесценције, кључни изазови тог животног периода, као и специфичне потешкоће са којима се суочава данашња генерација тинејџера. Предавачица је са учесницима поделила и драгоцену практичну искуства стечена у раду са средњошколцима, указујући на то да се приступ и методологија библиотерапије могу примењивати и изван формалних терапијских група – у свакодневном раду у школи и библиотеци. Учесници су добили и низ књижевних и филмских препорука које могу послужити као полазна основа за обраду тема релевантних за тинејџерски узраст.

I. Мрежа Куће традиције – Војводина, програми у 2025. години

Мрежа Куће традиције – Војводина је и током 2025. године као један од својих приоритетних задатака истакла очување, преношење и савремено осмишљавање живих традиција мађарских заједница у Војводини. Активности мреже обухватиле су целокупан спектар традиционалних грана народне уметности – рукотворине, народни плес, народну музику и приповедање – од рада са подмлатком и едукације нових генерација, преко стручног менторства напредних стваралаца, до обуке педагога и реализације заједничких културних програма.

У раду током 2025. године посебан акценат стављен је на континуитет преноса знања, јачање међугенерациске повезаности, као и на повезивање институционалног образовања са заједничким, живим практиковањем традиције. Програми су реализовани у бројним насељима широм Војводине, обухватајући децу, педагоге, ствараоце, приповедаче и заинтересоване заједнице, чиме је додатно оснажена мрежа културних актера и локалних заједница.

Програми израде народних ношњи и менторски рад. Током 2025. године стручни рад израђивача народних ношњи реализован је кроз више домаћих и матичних (мађарских) програма. Година је започела стручном посетом у Суботици у јануару, са 20 учесника, док је у марту 20 полазника учествовало у музејском и радионицарском програму у Будимпешти. У пролећном периоду менторски програм под називом „Оглавље и плетенице” одржан је на две локације – у Ади и Темерину – уз учешће готово 50 полазника. Током јесени реализована је практична обука за израду мушког кратког капута (прслука/кабаница), као и групне радионице шивења народних ношњи за почетнике и напредне полазнике, са укупно 20 учесника. Циљ програма био је

аутентична обрада традиционалних ношњи, као и припрема радова за конкурсе и изложбе.

Обука и менторски рад са корпарима. Током фебруара и марта реализована су два интензивна, шеснаесточасовна радионицарска програма у Темерину, намењена почетној и напредној групи (8, односно 9 учесника). Полазници су израђивали различите округле и четвртасте употребне корпе, при чему су савладали комплетан радни процес традиционалних техника плетења – од припреме материјала до завршне обраде производа.

Обуке у осликавању ускршњих јаја. У марту су у три насеља – Бездан, Падеј и Бачко Петрово Село – организоване дводелне радионице (по два сусрета), посвећене представљању традиционалних техника украшавања ускршњих јаја. У програмима је укупно учествовало 50 полазника. Учесници су израђивали украшена јаја техникама са апликацијом листића, писањем воском, као и у стиловима из Гемера, Гимеша и Добронака, упознајући се са више регионалних образаца и техника.

Обука у везу. У Кањижи је реализован четрдесеточасовни курс веза, одржан током пет летњих сусрета, са укупно 11 учесника. Програм обуке обухватио је везилачку традицију четири етнографске области, уз техничку и теоријску основу, а завршен је приређивањем завршне изложбе радова полазника.

Менторски програм за грнчаре. У Сенти су одржана три сусрета у оквиру менторског програма за грнчаре, са учешћем 7 полазника. Током радионица фокус је био на изради употребних посуда, техникама енгобирања и глазирања, као и на стручној размени искустава и припреми радова за жирирање.

Занатски кампови. Двадесет други Међународни камп народних заната у Баји организован је уз учешће 65 полазника, у оквиру девет радионица различитих традиционалних заната. Четврти Камп народних заната у Тотовом Селу реализован је уз учешће 25 одраслих и шесторо деце, као и додатних посетилаца. Програм је обухватио радионице израде народних ношњи, плетења корпи и осликавања намештаја, уз вечерња предавања и програме народне музике.

Изложбе и стручни догађаји. У Темерину је организована изложба радова корпара, док је у Сенти одржано оцењивање и стручно саветовање у области народног примењеног стваралаштва. На догађају је учествовало 30 стваралаца са укупно 140 пријављених предмета, од којих је 90 радова добило званичну стручну оцену (сертификацију). У децембру је уприличена завршна годишња изложба на којој су представљени резултати реализованих обука и процеса стручног вредновања током године.

Програми народног приповедања. У области народног приповедања током 2025. године реализован је низ програма. Организовано је вече приповедања (40 учесника), као и стручни дан у Суботици (40 учесника). Представници из Војводине учествовали су и на Сусрету младих приповедача Карпатског басена, док је XXX Такмичење народних приповедача „Лајош Калмањ“ окупило 75 учесника. У Војводини је током године деловало осам радионица приповедања са 45–50 активних приповедача. У јесењем периоду реализована је турнеја добитника награде „Mesefa” у четири насеља, уз учешће

oko 300 dece. Stručnjaci iz Voјvodine predstavili su se i u Kечкемету на Сусрету народних приповедача Карпатског басена.

Програми за децу – „Чаробна корпа” и „Ricsaj” (Галама). Програм „Чаорбна корпа” реализован је од фебруара до новембра кроз укупно 50 радионица у 31 предшколској групи, уз учешће око 700 деце у више насеља широм Војводине. Програм је кроз игру и доживљај приближио најмлађима елементе народне традиције. Програм „Ricsaj – Сусрет са народном уметношћу” одржан је на три локације и обухватио је готово 600 деце. У оквиру програма организоване су креативне радионице, активности из области народног плеса и музике, као и приповедачки садржаји, пружајући деци комплексно искуство упознавања са народном културом.

Обука педагога – студенти и активни просветни радници. На Учитељском и Васпитачком факултету на мађарском наставном језику у Суботици, током сваког семестра, више од 150 студената имало је прилику да учествује у практичним радионичарским програмима.

У сарадњи Мреже Куће традиција – Војводина и Завода за културу војвођанских Мађара, уз суорганизацију Националног савета мађарске националне мањине, реализоване су акредитоване обуке за педагоге на три локације: у Темерину, Бачкој Тополи и Бачком Петровом Селу.

Програм „Útravaló 2.” – Народне дечје игре и покрет у народном плесу реализован је у Темерину уз учешће 29 полазника (васпитача, учитеља разредне наставе, дефектолога и здравствених асистената) из 9 насеља и 10 образовних установа. На сусрету у Бачкој Тополи учествовало је 24 педагога, док се у обуку тематски везану за програм „Чаробна корпа” у Бачком Петровом Селу укључило 29 учесника. Укупно је 82 педагога током године похађало акредитоване програме стручног усавршавања.

Циљ обука био је да се елементи народне културе – народне дечје игре, покретни материјал народног плеса, основна знања из области народне музике (цитра, жива музичка пратња), традиционалне занатске технике и обичаји везани за празничне циклусе – представе у савременом педагошко-методолошком оквиру, на начин који се може интегрисати у систем пројектно засноване наставе.

Програми стручног усавршавања педагога нису представљали само појединачне обуке, већ кораке у изградњи одрживе стручне мреже, у оквиру које Мрежа Куће традиција – Војводина и Завод за културу војвођанских Мађара заједнички развијају методологију рада и систем преноса знања. Сарадња остварена током 2025. године поставила је стабилне темеље за будуће заједничке обуке, акредитације и програме рада са подмлатком, обезбеђујући континуитет и дугорочну одрживост стручног развоја у области народне културе и образовања.

Остала стручна учешћа и програми за децу.

У V. Almárium (Алмаријум) кампу Куће традиције учествовали су и стручњаци из Војводине, где су се представили предавањем и стручном презентацијом, приказујући примере добре праксе и искуства у раду са заједницама. У оквиру фестивала Gyöngyösbokrétá организован је дечји програм „Kör, kör, ki játszik?“, у који се укључило око 70 деце.

Утицај и резултати. Делатност Мреже Куће традиције – Војводина у 2025. години опипљиво је допринела обогаћивању и јачању културног живота војвођанских мађарских заједница. Реализованим програмима стотине деце су се на доживљајан начин сусреле са вредностима народне културе, док су педагози и студенти стекли практична знања која могу непосредно уградити у свој свакодневни васпитно-образовни рад.

Обуке из области рукотворина и менторски програми обезбедили су учесницима стручно усавршавање са дугорочним ефектима, ојачали стваралачке заједнице и допринели очувању квалитетне делатности народног примењеног стваралаштва. Програми израде ношњи, веза, грнчарства, плетења корпи и осликавања намештаја подједнако су допринели документовању, реинтерпретацији и преношењу локалних традиција.

Кроз радионице приповедања, такмичења и гостовања, заједничка пракса усменог приповедања је ојачана, нове генерације приповедача добиле су стручну подршку, а за заједнице домаћине постали су доступни редовни и квалитетни културни садржаји.

Заједнички програм намењен младима.

XXVIII Такмичење у правопису на нивоу Карпатског басена „Simonyi Zsigmond“ (Шимоњи Жигмонд). Финале XXVIII Такмичења у правопису на нивоу Карпатског басена „Simonyi Zsigmond“ одржано је 24. маја у Будимпешти, у организацији Мађарског друштва за лингвистику и Педагошког факултета Реформатског универзитета „Károli Gáspár“. Председница жирија била је др Борбала Кеслер, професор лингвистике, а секретар жирија и одговорни организатор такмичења др Етелка Тот. На будимпештанском такмичењу учествовали су ученици виших разреда основних школа из матичне земље и из мађарских заједница ван граница Мађарске. Циљ такмичења је очување вредности матерњег језика, јачање љубави према матерњем језику, подстицање талената, развој правописних вештина и проширивање правописних знања. У оквиру надметања организована су и стручна предавања за менторе – наставнике. У првом кругу такмичења ове године пријавило се више од 18.000 ученика.

Војводину је, након два покрајинска круга такмичења, на будимпештанском финалу представљало 8 ученика из 5 основних школа. Ученици су право учешћа у завршници стекли након два дигитална/онлајн круга. Чланови жирија били су истакнути универзитетски професори и лингвисти из Мађарске. Два покрајинска квалификациона такмичења у Војводини и учешће на будимпештанском финалу реализовани су уз подршку Завода за културу војвођанских Мађара.

Ове године Simonyi Zsigmond пехаром и дипломом међу војвођанским образовним

установама награђена је Основна школа „Турзо Лајош” из Сенте. Пехар се додељује школама из којих је до сада највећи број ученика доспео у финале такмичења.

Књижевни програм за ученике основних и средњих школа и љубитеље књижевности. Књижевни програм ансамбла Мécsvirág из Сенте, добитника награде Pro Urbe, реализован је поводом јубилеја Јожефа Атиле, уз војвођанску турнеју и подршку Националног савета мађарске националне мањине. Програм је представљен у бројним установама културе и образовања.

Гостовање групе Láthatáron. Будимпештанска група Láthatáron потписала је споразум о сарадњи са Заводом за културу војвођанских Мађара, у оквиру којег је реализована војвођанска турнеја 4. и 5. фебруара 2025. године. Група је у Гимназији у Сенти, Гимназији за талентоване ученике „Бољаи” и Техничкој школи у Ади извела представу „Кенуértörés – хроника о грчко-персијским ратовима”. Иста представа изведена је и за публику у Сенти у Мађарском камерном позоришту у Сенти.

Промоција војвођанске мађарске културе у Основној уметничкој школи „Búzaszem” у Году (Мађарска). На позив директора Силарда Хорвата, у мађарској Основној уметничкој школи „Búzaszem” у Году представљене су војвођанске мађарске народне ношње (из Гомбоша, Купусине и Дорослова) и народни обичаји ова три краја. Предавање су одржали Ђенђи Кормањош Катона, директорка Завода за културу војвођанских Мађара, Розалија Рај и Иштван Нађ, оснивачи Мађарског фолклорног центра у Војводини. Програм и плесна радионица која је уследила додатно су обogaћени народном музиком из јужних крајева у извођењу тамбурашког састава „Borbolya” из Аде и младих ученика уметничке школе.

Култура повезује. На позив Истраживачке радионице и Медијске радионице Учитељског факултета на мађарском наставном језику у Суботици, директорка Ђенђи Кормањош Катона представила је делатност Завода за културу војвођанских Мађара, са посебним освртом на процесе дигитализације и базе података: Архив војвођанских Мађара и Ризница вредности војвођанских Мађара. Студенти су могли да чују предавање о архивирању духовног и културног наслеђа, као и о истраживању војвођанских етно-кућа.

II. Учешће на стручним конференцијама

Форум мађарских представника Карпатског басена. Директорка Завода за културу војвођанских Мађара, Ђенђи Кормањош Катона, представила је Дигитални архив војвођанских Мађара на седници Радне групе за друштвене организације Форума мађарских представника Карпатског басена, одржаној у згради мађарског Парламента. На форуму је учествовао и Рихард Хуђик, председник Извршног одбора Националног савета мађарске националне мањине. На дневном реду, поред очувања вредности и јачања локалног идентитета, биле су и теме мањинског положаја и неговања матерњег језика.

Изазови и могућности за активно старење

XXI стратешка конференција Националног института за културу. У пролеће 2025. године Национални институт за културу одржао је своју прву стратешку конференцију у 2025. години у Свечаној сали Карпатија, у седишту Института, на Народном универзитету Лакителек. У име Завода за културу војвођанских Мађара конференцији је присуствовала директорка Ђенђи Кормањош Катона. Конференција је разматрала кључна питања са становишта изградње заједнице и обезбедила вредну стручну платформу за учеснике.

Конференција библиотекара Карпатског басена, Чонград. Војвођански мађарски библиотекари, у организацији библиотечке групе „Капоч“, учествовали су на 18. Конференцији библиотекара Карпатског басена, коју је организовала Библиотека „Károly Csemegi” у Чонграду уз подршку Савеза за информатику и библиотекарство и локалне самоуправе Чонграда. Завод су представљале директорка Ђенђи Кормањош Катона и библиотекарка Чила Решоцки Важоњи.

Лутајући сабор (Vándorgyűlés), Дебрецин. На „Vándorgyűlés” у организацији Удружења мађарских библиотекара, одржаној у јулу 2025. године у Дебрецину, учествовали су сарадници Завода за културу војвођанских Мађара (директорка Ђенђи Кормањош Катона и стручна библиотекарка Чила Решоцки Важоњи), као и чланови библиотечке групе Капоч коју Завод координира (Беднарик Прокец Зита и Хилда Хорвати). Представили су се у секцији библиотекара изван граница Мађарске.

Међународни сусрет библиотекара. Под називом „Библиотека будућности” у августу 2025. године у Одорхеју Секујеск (Румунија) организована је међународна конференција библиотекара, на којој су учествовали представници Завода за културу војвођанских Мађара (директорка Ђенђи Кормањош Катона, Чила Решоцки Важоњи и Саболч Деме), као и руководиоци и сарадници Библиотеке „Ержебет Јухас” из Бачке Тополе.

Иновација у педагошком позиву. Педагошки факултет Реформатског универзитета „Károli Gáspár” организовао је међународну научну конференцију под називом „Иновација у педагошком позиву”. Директорка Завода за културу војвођанских Мађара, Ђенђи Кормањош Катона, представила је делатност и циљеве Завода у области националне културе и неговања матерњег језика. На стручном скупу учествовао је и сарадник Завода, Саболч Деме.

Стручни скуп Етнографског друштва „Лајош Киш”. Учитељски факултет на мађарском наставном језику у Суботици био је домаћин првог овогодишњег скупа Етнографског друштва „Лајош Киш”, који је био посвећен обележавању 125. годишњице рођења Лајоша Киша. У оквиру радионице–конференције истраживачки извештај о документовању етно-кућа у оквиру пројекта Noborder, са посебним освртом на резултате већ доступне на онлајн платформама, поднела је Чила Решоцки Важоњи. Том приликом представљена је и етномузиколошка монографија „Virágoskert a horgosi nagytemplom”, објављена у заједничком издању Завода за културу војвођанских Мађара и Куће

традиције, уз учешће Ђуле Јухаса.

Граница и идентитет. Међународна, интердисциплинарна конференција под називом „Border and Identity” (Граница и идентитет) одржана је 22. октобра на Учитељском факултету на мађарском наставном језику Универзитета у Новом Саду, у Суботици. Скуп је тематизовао питања граница и идентитета из друштвено-научне, историјске и културне перспективе, са посебним освртом на простор Карпатског басена и бивше Југославије. У име Завода на конференцији су учествовале директорка Ђенђи Кормањош Катона и Чила Решоцки Важоњи.

Стручни сусрет – дигитализација. Дана 21. октобра 2025. године сарадници Завода, Чила Решоцки Важоњи и Ференц Новак, учествовали су у Румунији на стручном сусрету на којем су представили активности и сазнања у вези са дигитализацијом. На конференцији „Cultural Heritage between Technology and Tourism – Best Practices and Successful Projects”, коју је у Решици организовао пројектни партнер Завода, Чила Решоцки Важоњи одржала је предавање о досадашњим активностима реализованим у оквиру пројекта, о документовању етнографских збирки и развоју базе података Banatdia.

ПОДСТИЦАЊЕ ТРАДИЦИОНАЛНИХ И НОВИХ ОБЛИКА УЧЕШЋА У ЗАЈЕДНИЦИ, ЈАЧАЊЕ ЉУДСКОГ И ДРУШТВЕНОГ КАПИТАЛА

Менторски програм за аматерске позоришне групе. Завод за културу војвођанских Мађара, у сарадњи са Савезом мађарских културних друштава Војводине, сваке године пружа подршку аматерским позоришним трупима које делују у Војводини. У оквиру менторског програма групе могу затражити стручну помоћ при избору текста, као и у реализацији представе која је у припреми. Ангажовани стручњак три пута посећује групу и помаже током пробног процеса. Завод финансира хонорар ангажованог редитеља, глумца или драматурга, док Савез рефундира путне трошкове. Од јануара до децембра 2025. године програм су користили Драмска група „Dr. Pfaff Mihály” из Бездана, одрасла и дечја група (Színész Csibészek) у оквиру Културног друштва „Петефи Шандор” из Тобе, група „Rontom-Bontom-Alkotom” из Телечке (у оквиру Мађарског културног друштва „Петефи Шандор”), као и Драмска секција Мађарског грађанског касина из Сомбора.

Сусрет војвођанских мађарских аматерских позоришних група (VMASZT) представља манифестацију од посебног значаја на покрајинском и републичком нивоу, уврштenu међу истакнуте програме Националног савета мађарске националне мањине. XXIX Сусрет војвођанских мађарских аматерских позоришних група одржан је од 3. до 12. априла 2025. године у Темерину. Домаћин манифестације било је Мађарско културно-уметничко друштво „Сирмаи Карољ”, а у организацији су, поред домаћина, учествовали Културни савез војвођанских Мађара и Завод за културу војвођанских Мађара. Од свог оснивања 1996. године Сусрет има путујући карактер, те сваке године друга средина преузима улогу домаћина. На смотри се годишње представља у просеку 12–20 аматерских трупа из различитих места. Циљ манифестације јесте да самостално делујућим групама обезбеди могућност представљања, као и стручне смернице за њихов даљи рад. Након извођења представа, трочлани стручни жири оцењује приказане продукције.

а) Припремне активности за 29. Сусрет.

Са организационим тимом домаћина манифестације, волонтерима и запосленима Мађарског културно-уметничког друштва „Сирмаи Карољ”, пре одржавања програма у Темерину у више наврата реализовано је лично усаглашавање и координација.

б) Сусрет.

На 29. Сусрету публика је имала прилику да погледа 16 представа у извођењу 16 група из 13 насеља. Следеће групе су се представиле и надметале:

- Драмска група „Jácsunk Trupp” Мађарског културно-уметничког друштва „Сирмаи Карољ” из Темерина;
- Аматерско позориште „Madách” из Зрењанина;
- Аматерска драмска група „Mosoly” Културног друштва „Јожеф Атила” из Силбаша;
- Цивилна организација „Руку под руку” за особе са интелектуалним тешкоћама и

њихове помагаче из Сенте;

- Омладинска група жупе Свих Светих из Чонопље;
- Драмска група „Liliomfi” Клуба за неговање традиције народа и народности Војводине из Србобрана;
- Група „Mosolycsalók” Дома културе општине Бачка Топола;
- Драмска секција Мађарског грађанског касина из Сомбора;
- Позоришна група „Жожеф Атила” Културног друштва „Egység” из Кикинде;
- Аматерско позориште „Мара” из Бачке Тополе;
- Студентска сцена „Színes Szilánkok” Мађарског културно-уметничког центра у Новом Саду;
- Група „Mázlisták” Удружења „Заједно с тобом за њих” за заштиту и подршку особама са интелектуалним и телесним инвалидитетом из Кањиже;
- Удружење КЕКС из Сенте;
- Драмска секција Студентског дома „Европа” у Новом Саду;
- Драмска група Културног друштва „Петефи Шандор” из Тобе;
- Драмска група „József Sturcz” Културног друштва „Petőfi Sándor” из Купусине.

Током фестивала публика је имала прилику да погледа представе различитих жанрова: драме, комедије, фарсе, мјузикле, бајке, црне комедије и профане мистерије.

Током Сусрета заинтересовани су сваког дана могли да погледају од једне до три представе. Након извођења, свака група је могла да затражи стручно мишљење уметничког жирија, чији су чланови били Регина Сабо, слободна глумица, др. Корнелија Голи, драматург и професорка Академије уметности у Новом Саду, и др Кинга Мезеи, редитељка и глумица, добитница награде „Jászai Mari”, уметничка руководитељка Мађарског камерног позоришта у Сенти.

в) А Sűgő (Суфлер).

Дневни билтен Сусрета под називом „Sűgő” излази од 2008. године. На XXIX Сусрету у уређивању и припреми билтена учествовали су сарадници наведени у импресуму листа.

„Sűgő” је свакодневно излазио у обиму од 22 до 32 стране, са следећим рубрикама: Поздравна реч, Besűgő, На лицу места, Субјективно, Сцена, Сећамо се, Јубилеј, Дан мађарске поезије, Дечји фоаје, Insta(nt)-простор, Њихова лица уз наша, Оштро око, О онима по којима награде носе име, Награђени, Изложбени простор.

Дигитална верзија публикације свакодневно је објављивана и на интернет страници www.vmmi.org, чиме је сваки број стигао до додатних око 500 читалаца широм Војводине и Карпатског басена.

г) Гала програм Сусрета.

У оквиру гала програма додељене су награде, након чега су награђени и позвани гости имали прилику да погледају професионалну позоришну представу, уз подршку програма гостовања Националног савета мађарске националне мањине. У гостовању Мађарског

ансамбла Народног позоришта у Суботици публика је могла да прати представу „Kittudja, látsz-e még?”. Вече је завршено свечаном вечером.

д) Награде Сусрета.

Сусрет има две главне награде: награду „László Pataki”, која се додељује за најбољу представу реализовану у традиционалним оквирима, и награду „Róbert Vambach”, којом се награђује најбоља представа алтернативног карактера, односно она која трага за новим формама. Додељене су и глумачке награде, признања за лепо казивање, награда за допринос изградњи заједнице, као и посебне награде и признања које је установио жири.

Две главне награде уметнички стручни жири доделио је трупам из Кикинде и Темерина. Списак осталих награђених објављен је у последњем броју билтена „Súgó”.

ђ) Медији.

У складу са стручним пројектним планом, Сусрет је реализовао свој комуникациони план на следећи начин:

- стално медијско присуство током трајања Сусрета (објављивање чланака у листу „Magyar Szó”);
- вишекратни извештаји и укључења уживо на телевизијама „Pannon” и Радио-телевизији Нови Сад;
- путем програмског билтена и плаката, као и дневног гласила „Súgó”;
- преко Фејсбук странице Сусрета;
- обезбеђивањем дигиталне доступности штампаног билтена „Súgó” на интернет страници Завода.

Зимски камп народне музике „Dúrmoló”, 2–6. јануар 2025, у Тотовом Селу. У кампу 2025. године учествовало је укупно 78 особа из 23 места у Војводини. Народни певачи, почетници и напредни свирачи цитре, почетници и напредни тамбураши, као и почетничке и напредне групе виолиниста, уз свираче виоле и контрабаса, учили су народну музику од стручних предавача. Тематика кампа била је посвећена значајним датумима у календарској години и народним песмама везаним за народне обичаје. Припремљен је заједнички програм у којем су сви учесници од почетка до краја заједно певали и музицирали. Радило се према петом тому збирке „Vajdasági magyar népdalok” Анико Бодор, а репертоар је обухватао новогодишње честитке, богојављенске песме, покладне песме, свадбене песме, духовске поздраве, надничарске песме, жетелачке и берберске песме, коризмене и божићне песме, као и честитке за имендане, одабране из блага сопственог краја. Гала програм кампа изведен је у Римокатоличкој цркви Светог Јосифа Радника.

61. Gyöngyösbokréta и 48. Durindó, 13–15. јун 2025, Нови Итебеј

Највећи војвођански фестивал народне музике и народног плеса представља манифестацију од посебног значаја на покрајинском и републичком нивоу, уврштену међу истакнуте програме Националног савета мађарске националне мањине. Важне позадинске институције у његовој реализацији су Завод за културу војвођанских Мађара и Културни савез војвођанских Мађара. Завод усаглашава активности са члановима

Уметничког стручног одбора Durindóа и прикупља израђене стручне материјале. Одрасле и омладинске групе, као и солисти који на сцену доносе традиционалну војвођанску народну музику и игру, редовно наступају без обзира на то да ли долазе из већих средина или из малих заједница. Gyöngyösbokréta је покренута 1936. године, а Durindó 1977. године; од 1980. године две смотре се организују истог викенда, сваке године на другој локацији. Право организације додељује Фестивалски савет на основу конкурсне документације, а резултат се објављује на завршетку претходног сусрета. Прошле године у Новом Итебеју наступиле су тридесет четири фолклорне групе и сто двадесет шест народних музичких састава и солиста. Мала банатска заједница показала је примерену солидарност, организациону спремност и посвећеност реализацији манифестације. Након тродневног сусрета одржавали смо контакт са члановима Уметничког стручног одбора и руководиоцима група, прикупљали писане оцене чланова жирија, које смо обједињавали, лекторисали и припремали за сваку наступајућу групу. Ови документи садрже значајан стручни материјал и пружају прецизну слику стања војвођанског покрета народне музике и народног плеса. Током јесени, у септембру и октобру, организовани су усмени евалуациони сусрети у седам места, уз лично присуство чланова Уметничког стручног одбора. Евалуације учесника Durindóа одржане су у Новом Итебеју, Мољу, Палићу, Пачиру, Скореновцу, Новом Саду и Сенти. Учесници су и у писаној форми добили конструктивне сугестије које се односе на њихов рад. Групама које нису могле да пошаљу представника, евалуација је достављена путем писма.

Серија „táncház” у основним школама Потисја. У пролеће 2025. године реализовали смо серију од девет „táncház” са циљем популаризације народне музике и народног плеса. Настojали смо да међу ученицима нижих разреда промовишемо прикључење фолклорним групама и настави народне музике у њиховим местима, уз укључивање локалних инструктора фолклора, ученика народне музике и предавача. Радионице су започињале плесом, након чега је следило представљање и испробавање инструмената, народних ношњи или традиционалних предмета. Заједничким певањем познатих народних песама приближавали смо народну културу основцима. У априлу су „táncház” одржани у Новом Кнежевцу, Чоки, Торњошу и Сенти, а потом у Остојићеву, Ади, Мољу и Сајану. Дана 25. априла организован је и тамбурашки „táncház”, који је наишао на велики одзив. Реализацију програма подржао је Фонд „Sándor Csoóri”.

Sereglés (Сабор) 2025. Дана 20. септембра 2025. године организовали смо манифестацију „Sereglés (Сабор) 2025”, која је обухватила читав Карпатски басен. На дан Сабора више десетина хиљада народних музичара, фолклораша и мајстора рукотворина истовремено је славило народну уметност Карпатског басена на готово 200 локација, уз бројне програме. Чланови мреже за наставу народне музике Потисја, као и удружења која јој припадају, окупили су се 20. септембра у Сенти, где је програм организован на главном тргу и код копјафа спомен-обележја на обали Тисе. Истог дана, у оквиру манифестације „Sereglés (Сабор) 2025”, на отварању Свечаних игара војвођанских Мађара на Палићу, ученици гудачи из наше мреже за наставу народне музике наступили су заједнички као оркестар од 16 чланова.

Szólólopó mulatság. Дана 12. октобра 2025. године Завод за културу војвођанских Мађара учествовао је као суорганизатор у породичном програму реализованом у Месној заједници Кертек у Сенти, који је био усмерен на оживљавање бербених обичаја и доживљајно упознавање народне културе. На манифестацији су деца предшколског и млађег школског узраста, заједно са члановима породице, учествовала у радионици

израде накита од перли, представљању народних инструмената, учењу плесова и играма у колу. У програму су учествовали народна рукотворка Пирошка Комјатине Бори, инструкторка народног плеса Жужана Ковач, као и дуо „Аганыалма”. Манифестација је реализована у организацији Collegium Hungaricum из Београда и Куће традиције из Будимпеште, у оквиру Петефи културног програма, уз подршку Владе Мађарске.

Közösségi házak – emberi közösségek (Домови културе – заједнице људи). Дана 15. октобра 2025. године, поводом 20. годишњице постојања, Завод за културу војвођанских Мађара организовао је свечани програм у Сенти, у Малој синагоги. У првом делу поподнева одржан је округли сто уз учешће архитекте Габора Кампиша (Фондација „Imre Makovecz”), архитекте и ентеријеристе Мартона Тота (Удружење „Károly Kós”), архитеката Атиле Пешти и Золтана Валкаиа, уз модерацију др Антала Силарда, универзитетског професора, редитеља и фотографа. Разговор је био посвећен улози домова културе и градитељског наслеђа у изградњи заједнице, са освртом на архитектонске и културне аспекте. Отворене су две изложбе: путујућа изложба „Imre Makovecz – Домови културе” и изложба „Вијорите се, заставе Карпатског басена”. У отварању су, поред директорке Завода, учествовали архитекта Габор Кампиш, архитекта и ентеријериста Мартон Тот, архитекта Атила Пешти и етнологкиња и кустоскиња Мари Нађ. Музичку пратњу обезбедили су млади народни музичари – чланови састава Rózsafa, Tücsök и Szilaj.

Noé bárkáján – Kárpát-medencei nemzeti művészeti kiállítás és a Lengyetek, Kárpát-medence zászlai („На Нојевој барци – Изложба уметности филца Карпатског басена и ‘Вијорите се, заставе Карпатског басена’”). Дана 27. новембра 2025. године, у организацији Завода за културу војвођанских Мађара, у Малој синагоги у Сенти свечано су отворене изложбе „На Нојевој барци” – изложба филцане уметности Карпатског басена и „Вијорите се, заставе Карпатског басена”. Заједничко представљање две изложбе створило је посебан дијалог: органски обликовни свет филцане уметности и симболика застава као носилаца идентитета међусобно су се допуњавали, призивајући традиције и вредности заједница Карпатског басена. Културни програм вечери употпунио је народно-музички програм под називом „Anador szép Anna”. Догађај је био достојан наставак програма везаних за јубилеј Завода, истовремено представљајући савремену народну уметност, заједнички идентитет и живу традицију.

Свечаност поводом 20 година постојања Завода за културу војвођанских Мађара.

а) Свечано отварање адвентске изложбе.

Као први програм јубиларне серије, 15. децембра 2025. године у седишту Завода за културу војвођанских Мађара одржано је свечано отварање изложбе поводом Адвента. Изложба је приређена из жириране селекције предмета народног примењеног стваралаштва Куће традиције и представила је вредности традиционалне занатске културе Карпатског басена. Циљ отварања био је да, у оквиру обележавања јубилеја установе, скрене пажњу на значај очувања и преношења материјалног културног наслеђа. Свечаној атмосфери допринела је народна певачица и професорка музике Кристина

Комароми Лепар, изводећи мелодије из Чоке и Молдавије. Отварање изложбе уједно је представљало и прилику за сусрет стручних партнера из Војводине и других региона ван граница.

б) „Култура без граница” – округли сто.

Након отварања изложбе, у оквиру свечаног осврта уприличен је округли сто под називом „Култура без граница – двадесет година сарадње у Карпатском басену”. У разговору су учествовали оснивачи Завода (пензионисани жупник Јожеф Нађ, мр Јене Хајнал и Карољ Дудаш), као и чланови оснивачи Округлог стола за културу Карпатског басена. Циљ програма био је заједничка евалуација околности оснивања Завода за културу војвођанских Мађара, главних етапа његовог развоја, као и искустава професионалне сарадње остварене током протеклих двадесет година. Разговор је посебно нагласио значај прекограничних културних веза и будуће правце стручног деловања.

в) Захвалница и благослов.

Други дан јубиларне манифестације започео је 16. децембра 2025. године у седишту Завода за културу војвођанских Мађара. Пре свечаног програма одржана је благодарност и благослов за досадашњи и будући рад Завода у служби националне културе. Благослов је уделио влч. Давид Шафрањ. Овај сегмент програма симболично је повезао двадесетогодишњу прошлост установе са заједничком одговорношћу и посвећеношћу будућности.

г) Свечани гала програм.

Централни догађај јубиларне манифестације био је свечани гала програм одржан у великој сали Дома културе у Сенти, који је протекао уз велико интересовање и пред препуном салом. Свечани програм отворила је Ђенђи Кормањош Катона, директорка Завода за културу војвођанских Мађара. Поздравне говоре одржали су Јене Хајнал, оснивач Завода, Арпад Фремонд, председник Националног савета мађарске националне мањине, Балинт Лухас, председник Покрајинске скупштине, Леринц Нача, државни секретар за националну политику, као и др Балинт Пастор, председник Савеза војвођанских Мађара. Заједничка порука обраћања била је да је Завод за културу војвођанских Мађара током протеклих година постао једна од кључних институција војвођанског мађарског културног и научног живота, која истовремено чува вредности прошлости, негује садашњост и обликује будућност.

У оквиру свечаног гала програма уприличен је и музичко-уметнички садржај. Наступила је певачица Нора Бабош Фехер, а изведен је и народно-музички програм под називом „Anador szér Anna”, реализован уз учешће младих који су били део Dúrmoló зимског кампа народне музике. Програм је нагласио живо преношење традиција народне музике војвођанских Мађара.

Израда и подношење номинација. У октобру и новембру 2025. године Завод за културу војвођанских Мађара израдио је и поднео више значајних стручних предлога за признања, који су имали за циљ одавање признања истакнутим личностима културног живота војвођанских Мађара.

У октобру 2025. године Завод је израдио и поднео предлог да се Арону Шутушу, председнику Културног савеза војвођанских Мађара, додели награда „Karácsony Sándor”. Детаљно образложење номинације представило је његов дугогодишњи (више од 15 година), посвећени рад на пољу мађарске културе у Војводини и у Карпатском басену, у области народног плеса, аматерског позоришта и изградње заједнице. На основу поднете номинације, Арон Шутуш је одликован овом наградом.

У новембру 2025. године Завод је припремио још две стручне номинације за награду „Magyar Életfa”. Једна од номинација представила је животно дело др Тибора Варадија, правника, писца и академика, детаљно приказујући међународни значај његовог научног, педагошког и књижевног рада, као и његов вишедеценијски ангажман у корист војвођанске мађарске заједнице.

Друга номинација одала је признање раду архитекте Вилмоша Тота, истичући његову доследну посвећеност органској архитектури, поштовање духа места, као и став према којем је изграђено окружење носилац и оснаживач заједничког идентитета. Његова остварења – било да је реч о стамбеним просторима или јавним објектима – обликована су по мери човека, складних пропорција и органски се уклапају у војвођански пејзаж и културно наслеђе. Радна заједница Завода сматрала је оба кандидата достојним награде „Magyar Életfa”, коју су, на основу поднетих номинација, обојица и добили.

Упоредо с тим израђена је и номинација Шандора Ласла, глумца, редитеља и универзитетског професора, за награду „Jászai Mari”. Предлог је сумирао његов више од четири деценије дуг уметнички и педагошки рад, те нагласио његову улогу у јачању професионалних веза између војвођанског и мађарског позоришног живота. Документација је садржала краће и детаљно стручно образложење, преглед ранијих признања, као и званичну подршку Завода.

Валерија Шебек, вишеструко награђивана и призната везиља и народна уметница примењене уметности, добила је признање „Мајстор народне уметности” на основу номинације нашег Завода и председника Савеза војвођанских Мађара. Ово престижно звање сваке године добија десет рукотвораца који живе у Карпатском басену, односно стваралаца који су током дужег временског периода остварили изузетне резултате у области народне уметности. Валерија Шебек је награду примила у Будимпешти као признање за свој вишедеценијски рад.

Све номинације израђене су са потпуном стручном документацијом и детаљним образложењем, на основу припремног рада колектива Завода за културу војвођанских Мађара, доприносећи јачању видљивости и признања војвођанских мађарских културних вредности на националном и међународном нивоу.

СТРУЧНЕ ОБУКЕ, СУСРЕТИ И СМОТРЕ

Седмнаести камп аматерских и ученичких позоришних стваралаца војвођанских Мађара – MAdT 2025.

У 2025. години камп MAdT организован је од 3. до 10. јула. Седмодневни рад одвијао се на три локације, које су обезбедили Гимназија за талентоване ученике са домом „Бољаи”, Културно-образовни центар „Турзо Лајош”, као и Сенђанско мађарско камерно позориште. У кампу је учествовало 23 полазника, 6 предавача и 2 координатора/организатора, укупно 31 особа.

Циљ кампа је да обезбеди едукативну прилику која подстиче омладинску културно-просветну активност и развој подмлатка, као и да пробуди и одржи интересовање младих, те да пажњу дигиталне генерације поново усмери ка заједничким, колективним искуствима. Позоришни камп функционише као део обуке аматерских позоришних група и њихових водитеља, и намењен је младима који желе да се развијају као почетници или већ искусни глумци, односно редитељи. У случају глумачких група горња старосна граница била је 32 године, док се у редитељску групу могао пријавити свако старији од 18 година ко је желео да стекне нова стручна искуства. Године 2025. по први пут је покренута и група за драму и писање сценарија, у коју су се могли пријавити заинтересовани од 15 година.

Вође група 17. MAdT-а били су:

- Кинга Мезеи, добитница награде „Jászai Mari”, Мађарица из Војводине, редитељка, глумица, сценографкиња и костимографкиња (Сента),
- Јудит Ласло, глумица (Нови Сад), као и Армин Риц, глумац и редитељ (Бачко Петрово Село),
- Тамаш Олах, театролог и драматург (Кањижа),
- Тимеа Леринц, глумица и предавач сценског говора на Академији уметности Универзитета у Новом Саду.

Евалуација пројекта:

У MAdT кампу 2025. године учесници су пристигли са целокупне територије Војводине. Међу члановима група било је и почетника и оних који се глумом баве на напредном нивоу, што је отежавало рад водитеља, али су ту потешкоћу превазишли применом одговарајућих вежби и изградњом заједништва унутар група. Водитељи и предавачи су својим стручним искуством и применом педагошког знања створили сарадничке и кохезивне групе. Чланови су се у већој мери ослањали једни на друге, а заједнички рад је захтевао појачану пажњу и ангажовање са њихове стране. Учили су не само глуму, већ и емпатију. Као и претходних година, ни ове године фокус није био на завршној продукцији, већ на радионичком процесу, развоју вештина и способности, као и на заједничком стварању.

Обука руководиоца певачких група народних песама. Дана 25. јануара 2025. године у Темерину је одржана обука са Ференцом Боршујем, мајстором-предавачем Народне музичке школе у Обуди, пореклом из Чоке. Поред наставника народне музике из јужне Бачке, обуци су присуствовали и предавачи из општина Кањижа и Нови Кнежевац. Програм је био посвећен војвођанским микро-регијима, састављању сплета народних песама, као и карактеристикама народских уметничких песама.

Стручна помоћ појединцима и групама широм Војводине. Током марта и априла 2025. године пружили смо стручну подршку групама које делују на територији општине Сента (мешовити хор „Délibáb”, женски хор „Pöndöly”, тамбурашки оркестар „Sarkantyú”, мешовити хорови „Tópart” и „Tavirózsa”, женски хор „Kék Pántlika”, женски хор и тамбурашки оркестар из Торњоша, мешовити хор и цитерашки оркестар „Népdalbarátok Klubja”, као и женски хор „Bazsarózsa”). Пробе је посећивао архивиста народне музике, који је у више наврата састављао и подучавао сплетове народних песама. Наставили смо са одабиром материјала за тамбурашке оркестре из Чантавира и Бачког Соколца, као и са пружањем помоћи хоровима и фолклорним групама из Мола, Кевија, Малих Пијаца, Куле, Кањиже, Хоргоша, Орома, Трешњевца, Србобрана, Новог Кнежевца, Вршца и Великих Долина, обезбеђујући им аудио-снимке, ноте, текстове и стручне савете. Пре свега бирамо и подучавамо народне песме прикупљене у њиховом месту или ужом региону, прилагођене њиховом тонском опсегу и тематици текстова. Предуслов за овакав рад јесте добро познавање група и континуирано праћење њиховог рада кроз теренске посете. Припремљени и увежбани сплетови народних песама најчешће се представљају и на манифестацији Durindó.

Организована и редовна мрежа наставе народне музике. По завршетку зимског распуста у јануару је поново започела редовна настава. Наш Завод већ у девет места координира и помаже недељну наставу народне музике у сарадњи са локалним културним удружењима. У Ади, Чоки, Кањижи, Молу, Сајану, Остојићеву, Торњошу, Новом Кнежевцу и Сенти делују групе народне музике састављене претежно од младих. Наставу подржавамо обезбеђивањем инструмената и предавача, односно наставног материјала, на основу споразума о сарадњи са локалним заједницама. То је посао који носи велику одговорност, али и радост, јер је видљиво да се све више младих прикључује и воли народне песме. Тренутно, око сто двадесеторо деце и одраслих редовно учи да свира цитру, пастирску фрулу, тамбуре и гудачке инструменте, првенствено војвођанске народне песме, а већина њих редовно наступа барем на локалном нивоу.

Дана 1. марта 2025. године у Сенђанском мађарском камерном позоришту одржали смо полугодишњи испитни концерт, на којем је наставнички колектив детаљно анализирао 30 изведених сплетова народних песама из рада током првог полугодишта. Поред наставе, велики нагласак стављамо на развој заједнице народних музичара, организовањем заједничких курсева и наступа током године, као и подстицањем активности младих музичара у улози пратње фолклорним ансамблима.

Јесењи семестар је успешно започео, а недељне часове народне музике завршили смо

божићним програмима одржаним у местима. Дана 4. новембра у Заводу смо одржали састанак са руководиоцима и представницима културних удружења која учествују у нашој мрежи наставе народне музике.

Летња радионица народне музике (Karmoló) у Тотовом Селу. Од 13. до 16. августа 2025. године одржали смо прву радионицу народне музике са 30 учесника. Обрађивали смо песме из војвођанских теренских записа везане за рођење, детињство, избор партнера, пастирски живот, војску, свадбу, сезонски рад и затоочеништво. Провели смо садржајна четири дана у Тотовом Селу; млади су много научили и напредовали, а резултат је био 45-минутни тематски обликован програм народне музике под називом „Anador szép Anna”. Програм приказује преломне тренутке људског живота, од рођења до одраслог доба, кроз одломке балада, војвођанске народне песме и инструменталне комаде. Премијерно је изведен у Тотовом Селу, као завршни програм радионице.

У септембру смо организовали и одржали гостовања у Сенти и Михајлову, у октобру у Бачком Петровом Селу, а у новембру и децембру у Сенти извели и скраћену, тридесетоминутну верзију програма. Ентузијазам младих узраста од 14 до 18 година који учествују у програму и даље је велик, те ћемо 2026. године одговорити на нове позиве са представом „Anador szép Anna”.

Уметност и заштита споменика XIII, 1–9. август, Бечеј. У Бечеју је одржан XIII камп „Уметност и заштита споменика” у организацији Завода за културу војвођанских Мађара, Градског музеја Бечеј, Факултета уметности Универзитета у Печују и Удружења Mű-Hely-Náz, уз подршку Општине Бечеј. Отварање изложбе радова насталих током кампа уприличено је у Бечеју, у Градском музеју и у Вајнбергеровој кући. Изложбу су отворили Игор Киш, Тибор Лазар и Акош Тојзан. Координатор студената сликарства и вајарства Универзитета у Печују био је др Ендре Рафаи, историчар уметности пореклом из Војводине, истраживач средњовековне мађарске уметности и сецесије, доцент на Катедри за историју уметности Универзитета у Печују.

НАУЧНИ РАД

Banat Heritage Portal

Године 2025. започела је реализација српско-румунског прекограничног IPA пројекта (RORS00227) под називом „Banat Heritage Portal – Digitalisation of the cultural traditions of the Banat region – securing easy access for tourists and experts”, у партнерству са Музејем планинског Баната из Решице. Током лета документоване су три изабране етнографске збирке: етно-куће у Руском Селу, Белом Блату и Војловици. У процесу документовања предмети су фотографисани и каталогизовани (назив, група предмета, збирна јединица, место и време употребе, место израде, материјал и техника, димензије, опис). Укупно је документовано 1206 предмета (Руско Село – 363; Бело Блато – 367; Војловица – 476). Документацију су израдиле етнологкиње Агнеш Нађ Абоњи и Леда Шилинг, док је фотографисање обавио Роланд Решоцки. Поред тога, израђени су и 360-степени снимци простора збирки, на основу којих ће касније бити припремљене виртуелне изложбе за портал ertektar.rs. Рад ће се наставити 2026. године постављањем описа и фотографија на платформе Vamadia/Banatdia.

NOBORDER

Током 2025. године настављена је реализација IPA пројекта NOBORDER – Граница која не раздваја (HUSRB/23R/22/018) у партнерству са Музејем „Тир Иштван” из Баје и Учитељским факултетом на мађарском наставном језику у Суботици. У току године објављене су дигиталне фотографије предмета из три етнографске збирке документоване у претходном периоду на платформи Vamadia (деталније у поглављу Дигитално пружање садржаја), а припремљене су и виртуелне изложбе етно-кућа (<http://ertektar.rs/tajhazak>).

Етнографска конференција Карпатског басена. У оквиру пројекта Noborder и поводом обележавања 20 година постојања Завода за културу војвођанских Мађара, 16. октобра 2025. године у Сенти је организована стручна конференција под називом „Живе збирке – улога етнографских и завичајних збирки и етно-кућа у нашим заједницама”. Циљ саветовања био је да, уз учешће стручњака из различитих региона Карпатског басена, пружи преглед савремене улоге етно-кућа и завичајних збирки, њиховог утицаја на заједницу и праваца развоја. На свечаном отварању конференције поздравне говоре одржали су Габор Мата Винце, заменик државног секретара надлежан за јавне збирке и културни развој, Акош Хајверт, саветник за културу Националног савета мађарске националне мањине, и Золтан Кудлик, покрајински помоћник секретара за културу. Први блок преподневних излагања био је посвећен функцијама етно-кућа и отворених збирки у 21. веку, док је поподневна секција теми културног наслеђа приступила из шире перспективе. Округли сто одржан у другом делу дана, кроз размену искустава стручњака из Мађарске, Хрватске и Војводине, додатно је продубио разматране теме. Учесници су тражили одговоре на питања како функционишу етно-куће и збирке у различитим регионима, које добре праксе доприносе одрживости и са каквим се изазовима суочавају чувари културног наслеђа. Током разговора осврнули су се на разноликост мотива

оснивања збирки у појединим регионима (подизање спомена нестајућем начину живота, формирање заједничког идентитета, иницијативе „одозго” без подршке заједнице и др.), као и на бројне могућности њихове примене (на пример, етно-кућа као образовни простор). Покренуто је и питање потребе оснивања стручне организације која би окупљала етно-куће у Војводини. Конференција је привукла велики број заинтересованих; у публици су били присутни представници културних установа и цивилних организација из околних места, посебно они који су непосредно укључени у ову област (оснивачи и старатељи етно-кућа и збирки, приватни колекционари). Пратећи програми претходног дана – округли сто „Домови културе – људске заједнице”, као и отварање две изложбе, „Имре Маковец – Домови културе” и филц-уметничке изложбе „Вијорите се, заставе Карпатског басена!” – додатно су обогатили стручно искуство. Дан након конференције предавачи и гости учествовали су у стручној екскурзији у Бајши, где су, уз вођење локалног Удружења етно-традицијских занатлија, посетили мађарску, српску и словачку етнографску збирку.

У оквиру IPA пројекта NOBORDER – Граница која не раздваја (HUSRB/23R/22/018) настављено је гостовање изложбе народних ношњи, реализоване у сарадњи са заводима за културу националних заједница у Војводини. Изложба је отворена на две нове локације: 26. фебруара 2025. године у Суботици, у згради Завода за културу војвођанских Хрвата, а потом 30. октобра 2025. године у Зрењанину, у седишту Завода за културу војвођанских Румуна. Поред тога, 24. маја 2025. године изложба је поново представљена у Сенти, у Малој синагоги, под називом „Певајуће слике – плешући народи”, у проширеном облику. Том приликом допуњена је квалитетном фото-изложбом Петра Дешића, која приказује традиционални начин живота, обичаје и празнике војвођанских националних мањина (мађарске, хрватске, словачке, буњевачке, румунске и русинске заједнице). Манифестација је завршена богатим гала програмом, у којем су наступила културна удружења делегирана од стране партнерских институција, са плесним и музичким тачкама.

ОПШТА ДОСТУПНОСТ КУЛТУРНЕ ПОНУДЕ, ДИСТРИБУЦИЈА УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА, ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Књига месеца:

2025/1: Novák Anikó: Oto Horvat: Éjszakai vetítés (Novi Sad: Akademska knjiga, Budapest: Prae, 2024); 2025/2: Komáromi Dóra: Bicskei Gabriella: Lordanya képpel (Forum, 2023); 2025/3: Kónya Sándor: Borsi Ferenc: A magyar asztali citera típusai (Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet, 2018); 2025/4: Kovács Jolánka: Fellingner Károly: Vajdasági gólyafészkek (AB ART Kiadó, Felsőnyárad, 2022); 2025/5: Kelemen Emese: Bíró Tímea: Moldva (Forum, 2024); 2025/7: Ladányi István: Bozsik Péter: Elterelő hadművelet (Forum, Kalligram, 2024); 2025/8: Kormányos Ákos: Tolnai Ottó: Költő disznósírból (Kalligram, 2004); 2025/10: Szerda Zsófia: Blumm: Biciklizéseink Török Zolival (József Attila Irodalmi Egyesület, Prae.hu, Symposium, 2011); 2025/11: Hicsik Dóra: Izmos irodalmi kötetekben: Kosztolányi Dezső és Csáth Géza önképzőkörének jegyzőkönyvei (Dotnet Kft., Szabadkai Városi Múzeum, 2021); 2025/12: Hózsza Éva: Csík Mónika: A mese vándorútja (Forum, 2025).

Сустрет са књигом 2025:

Манифестација „Сустрет са књигом” од 2012. године представља место и форум сустрета издавача, аутора, уредника и љубитеља књиге. Током брзих, такозваних „муњевитих” представљања књига, издавачи представљају своја најновија издања. Догађај се сваке године организује поводом будимпештанске Свечане недеље књиге, а употпуњен је и сајмом књига.

Манифестација је одржана у башти клуба Rin-Tin-Tin.

Као издавачи представили су се Завод за културу војвођанских Мађара (ZaKVM), Издавачки завод Forum, Издавачка кућа Életjel и Издавачка кућа zEtna. ZaKVM је као аутор представљао сарадник за народну музику Ђула Јухас, који је дао преглед наше публикације „Cvetni vrt velike crkve u Horgošu – horgoške narodne pesme”. Forum је представио следећа издања: Agárdi Gábor: Szalonspicc, Bíró Tímea: Moldva, Silling István: Szobrok a polc alól, Csík Mónika: A Mese vándorútja, као и књигу о ликовној уметности „Erzsébet Mezei”, објављену у уредништву Gabrielle Bicskei. Модератори су били Јанош Бренер и Петер Анталович. Емеше Рајсли и Викторија Радич говориле су о књигама објављеним последњих година у оквиру преводачке серије Foruma „TraN(S)zakció”.

Издавачку кућу Életjel представљале су Валерија Девавери Беседеш, Ержебет Фелди и Ерика Бенце. Том приликом говориле су о роману Ержебет Фелди „Tükörkép háttérrel” („Одраз у огледалу са позадином”). О најновијим збиркама поезије Иштвана Беседеша

„Viszonylag szép” („Релативно лепо”) и Ернеа Веребеша „Sejtés” („Наслућивање”) разговарала су двојица аутора, духовито смењујући улоге аутора и модератора.

Догађај су организовали Завод за културу војвођанских Мађара, Издавачки завод Forum, Издавачка кућа Életjel и Издавачка кућа zEtna, уз подршку Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, клуба Rin-Tin-Tin и Јавног комунално-стамбеног предузећа у Сенти.

Промоције књига.

На почетку представљања – након уводних речи библиотекарке Силвије Фењвеши, координаторке догађаја – седмочлани мушки хор „Botra” из Мађарског културног круга „Петефи Шандор” извео је мађарску химну. Присутне су поздравили Ђијанта Ловаш, директорка библиотеке, и Балаж Серда, члан Општинског већа Бечеја задужен за културу и цивилне организације.

Глумац Золтан Рокуш читао је одломке о празноверицама из књиге, док је Саболч Нађ Абоњи казивањем народних прича додатно обогатио програм. Током излагања праћеног презентацијом, Јулиана Ђура представила је дуг и садржајан процес настанка књиге. Етнографска збирка „1111 празноверица” објављена је 2024. године у издању Завода за културу војвођанских Мађара.

Организатор догађаја била је Народна библиотека Бечеј, а подршку су пружили Национални фонд за културу, Фонд „Bethlen Gábor” и Влада Мађарске – Државни секретаријат за националну политику при Кабинету председника Владе.

Други дан јубилејне манифестације започео је 16. децембра 2025. године у седишту Завода за културу војвођанских Мађара. Пре свечаног програма одржана је захвалница и благослов за досадашњи и будући рад Завода у служби националне културе. Благослов је уделио влч. Давид Шафрањ. Овај сегмент програма симболично је повезао двадесетогодишњу прошлост установе са заједничком одговорношћу и посвећеношћу будућности.

25.02.2025, Будимпешта, Културни центар Nonvéd – Тибор Молнар: „Усамљени гроб – аустроугарска војна гробља и споменици из Првог светског рата на територији данашње Војводине и Београда“. Представљање књиге Тибора Молнара „Усамљени гроб – аустроугарска војна гробља и споменици из Првог светског рата на територији данашње Војводине и Београда” одржано је 25. фебруара у Будимпешти.

Програм одржан у дворани „Zrínyi” Стефанија палате – Културног центра Nonvéd модерирао је Петер Илешфалви, истраживач-историчар Института и музеја војне историје Министарства одбране Мађарске. У разговору су учествовали аутор Тибор Молнар, локални историчар и архивиста, мр Јене Хајнал, културни медијатор и уредник књиге, као и Тамаш Пинтер, војни историчар и председник Фондације „Велики рат”.

„Усамљени гроб” је осми том серијала „Јужњаци у великом рату”. Аутор се у књизи бави

судбином оних војника који нису погинули на фронту, већ почивају на војним гробљима у близини ратних болница, на територији данашње Војводине и Београда. Говорећи о методологији истраживања, истакао је да су теренска истраживања била допуњена архивским радом. Јене Хајнал је нагласио да је велика вредност књиге у томе што савременим читаоцима, посебно млађим генерацијама, приближава места сећања једног периода који полако пада у заборав: ратне гробове и војна гробља. Тамаш Пинтер, уредник блога „Велики рат”, оценио је ауторова истраживања губитака као пример вредан за све мађарске заједнице у Карпатском басену.

11.03.2025, Кањижа, Библиотека „Јошеф Атила” – Тибор Молнар: „Усамљени гроб” – аустроугарска војна гробља и споменици из Првог светског рата на територији данашње Војводине и Београда.

12.03.2025. У колонади Завода за културу војвођанских Мађара отворена је документарна изложба која приказује јавни и политички рад др Имреа Варадија, адвоката и мањинског политичара. Том приликом представљена је и књига Енике А. Шајти „Kisebbségen – Délvidéken” („У мањини – на јужној земљи). Имре Варади (1867–1959”). Са ауторком је разговарао др проф. Тибор Варади.

03.04.2025, колонада Завода за културу војвођанских Мађара – Тибор Нађ: „Löszbe tarosva: Tópolya és környéke a még hidegebb napok idején” („Угажени у лес – Топола и околина у време још хладнијих дана”). Књига одаје почаст жртвама партизанских одмазди 1944/45. године, између осталог на основу сведочења још живих очевидаца које је аутор пронашао и интервјуисао. На догађају је са аутором разговарао историчар Нимрод Томик.

15.04.2025, Нови Сад, Petőfi ММК – Јулиана Ђура: „1111 празноверица”. Велико интересовање и изузетна атмосфера обележили су новосадско представљање етнографске збирке Јулиане Ђуре „1111 празноверица – речник веровања краја Сенте”. Представљање књиге одржано је у седишту Мађарског културног центра „Петефи Шандор”, а програм су обогатиле и музичке и приповедачке тачке: два дечја хора Центра за мађарску народну уметност и културу у Војводини – „Füsti fecskék” и „Pintyőke” (ментор: Илдико Ханак Риго), као и приповедач Саболч Нађ Абоњи. Домаћин вечери била је Мелинда Ладишић, а организатор догађаја Мађарски културни центар „Петефи Шандор”.

Németh István, Juhász Gyula: „Virágos kert a horgosi nagytemplom – horgosi népdalok” („Цветни врт велике цркве у Хоргошу – хоргошке народне песме”).

Објављена публикација представљена је 25. маја 2025. године у Хоргошу. Уметничка публика села, као и потомци казивача, у великом броју су присуствовали догађају, који је модерирао народна певачица и педагог Валентина Чорба-Баги, разговарајући са уредницима Иштваном Неметом и Ђулом Јухасом. У програму су учествовали народна

певачица Лука Тилинко и хоргошки ансамбл „Kamrás”. Књига је 18. јуна 2025. године представљена у Суботици, на Учитељском факултету на мађарском наставном језику, уз помоћ Чиле Решоцки Важоњи, а 20. јуна 2025. године и у Сенти.

Дана 5. септембра 2025. године, у оквиру 73. Кањишког књижевног кампа, у програму „Један издавач – један писац”, сарадници Завода за културу војвођанских Мађара представили су публикацију „Цветни врт велике цркве у Хоргошу – хоргошке народне песме”, коју су уредили Иштван Немет и Ђула Јухас (Завод за културу војвођанских Мађара – Кућа Традиције). На брзом представљању књиге са истраживачем и извођачем народне музике Ђулом Јухасом разговарао је Сабољч Деме.

Дана 7. новембра 2025. године у колоници Завода за културу војвођанских Мађара одржано је свечано представљање омладинског романа „Kamaszidő” („Тинејџерско доба”) ауторке Естер Сабо. Са ауторком је разговарао Золтан Шурањи, а у програму су учествовали Леа Дедовић Томић и Лорант Агоштон.

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ. Објављене књиге и издања планирана за 2026. годину. Издавачку делатност у 2025. години обележавају четири публикације.

1. Омладински роман **Естер Сабо „Kamaszidő”** („Тинејџерско доба”) обogaћен је илустрацијама младе ликовне уметнице Петре Молнар.
2. **Oskar Roginer-Hofmeister: „Közre/zárt sajtótörténetek (1945–1992): a szocialista Jugoszlávia községi magyar (ifjúsági) sajtója, alternatív kiadványai, magánperiodikái és a helyi művészeti világok”** („Отворене и затворене приче из штампе (1945–1992): мађарска општинска и омладинска штампа социјалистичке Југославије, њена алтернативна и приватна издања, као и локални уметнички кругови”). Тема књиге је историја мађарске штампе у Југославији. Бави се малим периодичним издањима која су излазила између 1945. и 1992. године у Осигеку, Фекетићу, Малом Иђошу, Старој Моравици, Суботици, Темерину, Бачкој Тополи, Новом Саду, Загребу и Сенти. Књига се фокусира на начин оснивања ових листова, њихове уређивачке концепције, као и околности под којима су престајали да излазе. Један од циљева јесте и њихово сагледавање у контексту тадашње културне политике, историје културе, уметности и штампе, као и позиционирање појединих периодика унутар уметничких светова и мрежа сарадње мађарске заједнице у Југославији.
3. **„Војвођанска мађарска ризница вредности – блага Војводине”**. Популарно издање илустровано фотографијама. Збирка вредности које су уврштене у Војвођанску мађарску ризницу вредности, а које се на тзв. пирамиди вредности налазе на нивоу мађарских вредности изван матице или на вишем нивоу.
4. **„Хероји свакодневице”**. Извод из Предговора: „Програм Хероји свакодневице Завода за културу војвођанских Мађара током више година пружао је могућност да ученици основних школа – уз помоћ својих наставника и ментора – постану истраживачи, хроничари и откривачи. Текстови који се овде могу прочитати представљају животне путеве личности које су својим делима дале пример својој заједници – учитеља, земљорадника, занатлија, свештеника, организатора заједнице – чији су рад, делатност и преузета одговорност за заједницу постали вредност, често тихо, без рефлектора.”

На конкурс Националног фонда за културу (НКА) за 2025. годину ЗаКВМ је поднео три рукописа (у случају одобрења средстава, објављивање књига планирано је за 2026. годину).

18. фебруар 2026.године

Нандор Ујхељи
Председник Управног Одбора ЗаКВМ